Hoſt. *n.* 7. in verbo *propter neceſſitates*, Joan. Andr. *n.* 3. in
verbo *neceſſitates*, Butr. *n.* 4. Card. *n.* 2. Anchar. *n.* 5. &
Abb. *n.* 9. dicens cum dicto Innocent. tranſire communiter
Doctores.

75 Septimò demùm, negotiatio fieri poteſt illicita ex conſortio
undè qui cum negotiatore quem ſcit malæ conſcientiæ, ſocie-
tatem inivit, tenetur eam diſſolvere, ſi commodè poteſt,
aliàs proteſtari debet ſe non intendere de illicitis lucris parti-
cipare, arg. *cap. error & c. facientes* 82. *diſt.* Ita Sanctus
Anton. *in ſecunda parte, tit.* 1. *c.* 16. §. 2. *poſt med.* verſ. *ſi
quis etiam ſocietatem* & poſt eum Silveſt. in verbo *negotium n.*
2. verſ. *ſeptimo.*

76 Sed hìc incidit dubitatio, nunquid exercens negotiationem
aliàs licitam, ſed aliquo ex ſupra ſcriptis modis illicitam,
teneatur lucrum indè ſuſceptum reſtituere, Abb. *hìc n.* 11.
verſ. *ſed circa primum reſolvit teneri* per ea quæ dixit poſt
Innoc. *in c. quia plerique n.* 34. *ſuprà de immun. Eccleſ.* Tu
verò dicas non eſſe in præcepto ut lucrum per hos modos quæ-
ſitum reſtituatur aut pauperibus detur, licet ſit conſilium
ſecundum Doctores, niſi injuſtitia committatur pluris ven-
dendo aut minoris emendo, vel niſi cauſa excreſcentiæ pretii
emendo totum aliquid ut cariùs venderet, quia tunc tenetur
læſis reficere damnum propterea illatum, fuit enim cauſa
damni alterius injuſtè, ut benè per Sanctum Antoninum *in* 2.
part. tit. 1. *c.* 16. §. 2. *circa med.* verſ. *& in quatuor caſibus*
& Silveſt. ubi ſuprà, §. *non eſt autem neceſſarium*; & vide
Cajetani reſtitutionis materiam ex principiis explicantem *in* 2.
2. *q.* 62. *art.* 6.

77 Quartò quæro quibus Clericis interdicta ſit negotiatio?
Si negotia ſæcularia accipiantur in latiori ſignificatione,
prout proveniunt ex carnali concupiſcentia, res eſt extra du-
bium, quia talia indiſtinctè ſunt omnibus prohibita tam Cle-
ricis quàm laïcis, ſed maximè Clericis, ut hìc patet, nam
appetere plus juſto pretio, hæc & ſimilia indubitanter inter-
dicta ſunt omnibus ſecundum Abbatem *hìc n.* 12. verſ. *ego
dicerem.*

Verùm ſi negotia ſæcularia ſumantur ſtrictè pro commu-
tatione lucrativa ſeu mercatura quæ permiſſa eſt laïcis, ſed
prohibita Eccleſiaſticis, ut *in c. Fornicari* 88. *diſt.* tunc
quoad Clericos in Sacris Ordinibus conſtitutos conveniunt
omnes negotiationem eſſe prohibitam, de hoc enim eſt caſus
apertus hìc in illis verbis *ecce talia & his ſimilia miniſtris
Altaris Domini omninò contradicimus*, quæ verba procul
dubio includunt Presbiteros, Diaconos & Subdiaconos, *c.
Tribus & c. ſeq. de conſecr. diſt.* 2. ut hìc per Hoſt. *n.* 7. *in
fine* in verbo *miniſtris*, cum quo alii tranſeunt, ad idem *c.* 1.
hìc in Subdiaconatu; & ſuprà ubi gloſſa 1. verſ. *de his qui
ſunt in majoribus, ſuprà de poſtuland. & cap. ſicut te*; &
quod hìc notant Innocentius & alii in verbo *Sacris*, *infra
hoc titulum & capite tertio* 88. *diſtinctione*, ubi dicitur *Epiſ-
copus aut Presbiter aut Diaconus nequaquam ſæculares curas
aſſumat.*

Quo verò ad Clericos minorum Ordinum ſiquidem habeant
competens beneficium Eccleſiaſticum, ſimiliter concordant
Doctores non licere illis negotiari per textum *in d. c.* 1. *hìc
In Ordinibus quoque minoribus ſi ſtipendiis Eccleſiaſticis ſuſ-
tententur de poſtul.* & hìc firmant *loc. cit.* Joan. Andr. *n.* 4. in
verbo *Miniſtris*, Butr. *eod. n.* 4. verſ. *Quæro an omnibus* &
Abb. *n.* 12. & conferunt quæ de Officio Tabellionatûs ſcripſi
in d. c. ſicut te n. 26. *infra eod.*

Sed ſi Clerici in minoribus Ordinibus competens Benefi-
cium non habeant, articulus eſt valdè dubitabilis, nam Hoſt.
& Joannes Andreas proximè citati videntur tenere hanc pro-
bationem reſtringi ad Clericos in minoribus beneficiatos dun-
taxat; & apertiùs hoc tenet Abbas *n.* 12. in fine, dicens
Clericis in minoribus non beneficiatis minimè prohiberi ne-
gotia ſæcularia aliàs licita. Moventur omnes per *d. c.* 1. *ſuprà
de poſtul.* ubi Clerici in minoribus prohibentur eſſe Advocati
in foro ſæculari, ſi ſtipendiis Eccleſiaſticis ſuſtententur. Ergò
à contrario ſenſu, ſi hujuſmodi ſtipendia & ſic beneficium non
habeant, utiquè poſſunt; & ita hìc notat gloſ. 1. & communiter
Doctores.

82 Verùm Anton. de Butr. *hìc n.* 4. verſ. *quæro an omnibus*,
83 putat hanc prohibitionem extendi ad Clericos in minoribus
etiam non beneficiatos, quia ſi gaudere volunt privilegio
Eccleſiaſtico, abſtinere debent ab his quæ non decent propo-
ſitum Clericale, ut *c. fin. de vit. & honeſt. Cleric.* Tu verò
dicas Clericis omnibus etiam minorum Ordinum prohibitam
eſſe negotiationem, ſi congruam habeant ſuſtentationem,
ſive ex Beneficio Eccleſiaſtico, ſive ex bonis Patrimonia-
libus.

84 Quod probo ponderando primò hanc rubricam quæ inde-
finitè loquitur de Clericis, & complura capitula damnant Cle-
ricos negotiatores, nec diſtinguunt an ſint beneficiati nec ne,
ut *c.* 1. 14. *q.* 4. *c. Negotiatorem Clericum quaſi quamdam
peſtem fuge & per tot* 88. *diſt.* ergò indiſtinctè & generaliter
de omnibus Clericis ſunt intelligenda *c. ſi Romanorum* 19 *diſt.*
85 *cum concord.* & notat gloſſa 1. *in c.* 2. *de præb.* & eò magis,
quia *in c.* 1. *eâd. diſt.* ſic legitur. *Decrevit Sacra Sinodus
nullum deinceps Clericum poſſeſſiones conducere aut negotiis
ſæcularibus ſe miſcere.* Dictio autem *nullum*, cùm ſit univer-
ſalis negativa, utiquè non admittit reſtrictionem ad Clericos
beneficiatos ad gloſſam in Clem. 1. in verbo *nullius de præb.*
Rom. *conſ.* 199. *n.* 2. & Cravett. *conſ.* 809. *n.* 4. verſ. *Sexto
& conſ.* 294. *n.* 5. ad idem textus *in c.* 1. 14. *q.* 4. ubi di-
citur *Noverint Clerici ab omni cujuſlibet negotiationis ingenio
vel cupiditate ceſſandum, quòd ſi ceſſare noluerint in quocum-
que gradu ſint poſiti, mox à Clericalibus Officiis abſtinere co-
gantur*, nam dictio illa effrænata *quocumque* ſimiliter nullam
patitur reſtrictionem, *c. Solitæ*; & hìc gloſſa ult. *ſuprà de
major. & obed.* Archid. *in c. ſi tibi abſenti col.* 2. in verbo
quicumque de præb. lib. 6.

Secundò pondera textum *in c. fornicari* 88 *diſt.* ubi dicitur
*antequam Eccleſiaſticus quis ſit, licèt ei negotiari, facto jam
non licet.* Sed per ſolum Clericatum quis efficitur Eccle-
ſiaſticus & de foro Eccleſiæ, licèt Beneficium non ſit adep-
tus, ut patebit infrà *numero* 90. Ergò eidem negotiari non
licet.

Tertiò ad idem pondero textum *in c.* 2. *infrà de Clerico* 86
venatore, ubi venatio quæ in hoc cap. *circa fin.* connumera-
tur inter negotia ſæcularia, omnibus Servis Dei interdicitur.
Servi autem Dei dicuntur quicumque in ſortem Domini vo-
cantur; & ſic Clericali caractere inſigniti, etiam non bene-
ficiati, *cap. Duo ſunt* 12. *q.* 1. *c. Cleros & c. Clericos* 12.
diſt. & notant *in d. c.* 2. gloſ. unica & Hoſt. *n.* 2. & plerique
alii.

Et confirmatur, quia Concilium Tridentinum *in c.* 1. *ſeſſ.*
22. dum innovat Summorum Pontificum & Conciliorum
Sanctiones de ſæcularibus negotiis fugiendis, loquitur de
Clericis in ſortem Domini vocati. Quæ quidem verba, ut
prædixi, conveniunt omnibus Clericis, etiam primæ tonſuræ
& Beneficium non habentibus.

Quartò, argumentor à ratione ceſſante, nam Clericis in-
dulgetur ut poſſint eſſe Advocati in foro ſæculari propter ne-
ceſſitatem ſuſtentationis, *d. c.* 1. *de poſtul.* Sed hæc neceſſitas
ceſſat ſive ex Beneficio, ſive aliundè ſuſtententur, *c. Epiſcopus
in fine de præb.* Ergò & indultum ceſſare debet, *c. quòd ex
neceſſitate* 1. *q.* 1.

Quintò conſidera rationes ob quas Clerici prohibentur ne- 87
gotiari, præcipua enim ratio eſt quæ ponitur in hoc capitulo, 88
videlicet quia ſecundum verbum Apoſtoli nemo militans Deo
implicat ſe negotiis ſæcularibus. Hæc autem verba utiquè
comprehendunt etiam Clericos non Beneficiatos, quia cùm
primùm quis Clericali tonſurâ initiatur Dei ſeu Cœleſtis
Militiæ miles efficitur, ut eſt textus *in c. Chriſtianis* 11. *q.* 1.
in c. Degradatio de præb. lib. 6. & ſcripſi pleniùs *in c. cùm
contingat, n.* 129. *ſuprà de ætat. & qual.* Secunda ratio eſt 89
quia Clerici ſunt ex illo genere Chriſtianorum quod mancipa-
tum Divino Officio & debitum contemplationi & orationi ab
omni ſtrepitu temporalium ceſſare convenit, quæ ſunt verba
textûs *in c. Duo ſunt genera* 12. *q.* 1. ex hoc autem genere
procul dubio ſunt Clerici primæ tonſuræ etiam non beneficiati,
quod indè convincitur manifeſtè, quia cùm tonſurantur, de-
ponunt capillos & tondentur in ſignum ſuperfluæ curæ tempo-
ralium; & hanc coronam habent ab Inſtitutore Eccleſiæ, ut
hìc ſubjungitur; & ſic multò antequàm erecti fuiſſent tituli
beneficiales, ut probavi latiſſimè *in c. ſi quis ſanè à num* 15.
ſuprà de pecul. Cleric. Tertia ratio, quia Clerici non ſunt de
corpore Reipublicæ mundanæ, ſed Eccleſiaſticæ, l. *placet*, 90
cod. de Epiſc. & Cler. & c. Fornicari 88. *diſt.* & propterea
non decet eos vacare negotiis mundanæ Reipublicæ, cujus
corpori non ſunt annex, ut per Abbatem ſuprà *in rubr. circa
med.* verſ. *ſecundò poteſt*; & dictum eſt ſuprà *n.* 30. *& ſeq.*
dubitari autem non poteſt, quin minores Clerici etiam non
beneficiati ſint de corpore Reipublicæ Eccleſiaſticæ & de foro
Eccleſiæ, *c. nullus Clericus & per tot* 11. *q.* 1. *c. Quiſquis*
17. *q.* 4. Ideòque Concilium Tridentinum declarans fori pri-
vilegium *in c.* 6. *ſeſſ.* 23. loquitur alternativè hìc *Beneficium
Eccleſiaſticum habeat vel habitum & tonſuram deferens alicui
Eccleſiæ de mandato Epiſcopi inſerviat.* Et ita ſufficit Clerica-
tus cum prædictis requiſitis etiam ſine Beneficio, ut ſæpiùs
cenſuit Sacra Congregatio ejuſdem Concilii Interpres. Quarta 91
ratio, quia Clerici à Divinis Officiis quibus jugiter vacare
debent, per ſæcularia negotia diſtrahuntur, *c. nunquam de
conſecr. diſt.* 5. *c. fin. hìc ſæcularibus potiùs negotiationibus
quàm Divinis Officiis intendunt, ſuprà de vita & honeſtate
Clericorum & c. Clericus il primo hìc abſque Officii ſui detri-
mento* 91. *diſt.* Certum eſt autem etiam Clericos primæ ton-
ſuræ, licèt beneficiati non ſint, per ſæculares curas avocari à
Divinis Officiis quibus & ipſi ſunt addicti, ut clarè probatur
in d. c. Duo ſunt 12. *q.* 1. Ideòque Sacra Tridentina Sinodus
in c. 16. *ſeſſ* 23. innovans Canonem ſextæ Sinodi Calcedo-
nenſis, ſtatuit ut nullus in poſterum ordinetur qui illi Ec-
cleſiæ aut pio loco pro cujus neceſſitate vel utilitate aſſumitur
non aſcribatur ubi ſuis fungatur muneribus, nec incertis va-
getur ſedibus &c. Quinta ratio quæ ſimiliter æquè viget in

Clericis beneficiatis ac non beneficiatis eſt, quia negotiatio
ut plurimum ſine mendacio & perjurio exerceri non poteſt,
c. Ejiciens 88 *diſt. c. qualitas & c. negotium de pœnit. diſt.* 5.
gloſ. *in ſum, circa fin.* 34. *q.* 3. Joan. And. *in c.* 1. *n.* 2. *ſup.
de fer.*

92 Non obſtat quòd prohibitio negotiationis in hac Decretali
fiat Miniſtris Altaris Domini, quales non videntur eſſe niſi
Presbiteri, Diaconi & Subdiaconi, ut *in c. Tribus de conſecr.
diſt.* 2. ubi Clemens Papa (tribus gradibus inquit commiſſa
ſunt Sacramenta, Divinorum Secretorum, id eſt Presbitero,
Diacono & Miniſtro) nempè Subdiacono, ut gloſ. & DD. in-
terpretantur.

93 Nam reſpondeo etiam inferiores Clericos eſſe Miniſtros
Altaris Domini, licèt non ita proximos & immediatos, ſicut
Presbiteri, Diaconi & Subdiaconi, nam generaliter omnis
Ordo prout eſt Sacramentum, ordinatur ſpiritualiter ad Sacra-
mentum Euchariſtiæ, *c. perlectis* 25 *diſt.* Concilium Trident.
ſeſſ. 23. *de Sacram. Ordin. c.* 2. *& Can.* 7. & docet Sanctus
Thomas *in* 4. *diſt.* 24. *q.* 3. *art.* 2. *q.* 2. & diſtinctio omnis
graduum & Ordinum eſt propter Altaris Sacrificium in quo
eſt conſummatio omnis Divini cultûs. Turrecrem. *in c. Cleros*
94 *n.* 16. verſ. *ſecundo ſic* 21. *diſt* & in ſpecie Acolithus ſug-
geſta pro Euchariſtia & Calices Diaconis præparat, ut *in d. c.
perlectis*, §. *Ad Acolitum*, neque verò ad eſſe Ordinis Ec-
cleſiaſtici & Sacramentalis requiritur ut habeat miniſterium
cooperativum in ipſo actu conſecrationis Euchariſtiæ, ſed
ſatis eſt ut vel quoad ipſum Sacramentum vel quoad ſuſci-
pientes cooperetur præparando, ſicut clarè patet in minoribus
Ordinibus, *d. c. perlectis & c. Acolithus cum tribus ſequen-
95 tibus* 23. *diſt.* quæ ſunt formaliа verba Præpoſ. *in d. c. Cleros
n.* 4. verſ. *non enim* 22. *diſt.* & declarat Sanctus Thomas *in*
4. *d. diſt.* 24. *q.* 2. *art.* 1. *q.* 2. verſ. *& ideò aliter dicendum*,
ubi latè proſequitur quomodo Miniſtri ſinguli cooperentur
mediatè vel immediatè vel in ordine ad ipſum Sacramentum,
vel in ordine ad ipſum ſuſcipientes. Sed & Conc. Trident.
in c. 17. *ſeſſ.* 23. ſeriò præcipit ut ſingula Sacrorum Ordinum
miniſteria ab Oſtiariatu ad Diaconatum nonniſi per conſti-
tutos in dictis Ordinibus exerceantur. Ex quibus patet verba
hujus Decretalis de Miniſtris Altaris Domini utrique con-
gruere etiam Clericis minorum Ordinum; & eò magis, quia
textus declarat de quibus Miniſtris intellexerit, dum ſub-
junxit, de quibus ait Apoſtolus *Nemo militans Deo &c.* quæ
verba conveniunt etiam Clericis primæ tonſuræ, ut oſtenſum
eſt ſuprà *n.* 87. *&* 88.

96 Non obſtat *d. c. de poſtul.* ubi Clerici in minoribus prohi-
bentur eſſe advocati in foro ſæculari, ſi ſtipendiis Eccleſiaſticis
ſuſtententur.

Nam primò reſponderi poteſt indè non eſſe licitum arguere
ut ſi talibus ſtipendiis non ſuſtententur, poſſint eſſe Advo-
cati, quia argumentum à contrario ſenſu non procedit quandò
ipſius argumenti contrarium reperitur in jure expreſſum. Joan.
Andr. *in c. Publicato n.* 18. *de elect.* prout reperitur hoc caſu,
ut patet in juribus ſuprà ponderatis *n.* 83. *& ſeqq.* Deindè
reſpondetur illum textum eò tantùm reſpexiſſe ut Clerici Ju-
diciis ſæcularibus ſe non immiſceant, niſi ex cauſa neceſſitatis
vel pietatis. Et quamvis adjecerit verba illa *ſtipendiis Eccle-
ſiaſticis*, tamen hoc ideò videtur feciſſe, quia de jure etiam
ad minores Ordines quis promoveri non debet ſine titulo, ut
eſt caſus *in c. non liceat*; & hìc notat gloſſa 1. & Abbas *n.*
1. *&* 2. *ſuprà de præb.* & ſic reſpexit ad id quod de jure eſſe
debet. Sed tamen idem dicendum eſt, ſi aliundè habeant
ſuſtentationem, quia cùm conditio illa *ſi ſtipendiis Eccleſiaſ-
ticis ſuſtententur*, reſpiciat unum & determinatum finem,
ſcilicet ut non indigeant, utiquè adimpletur per æquipollens,
ut in lege ult, §. *fin. ff. mand.* & notat Baldus *conſ.* 51.
Titius vendidit n. 1. *lib.* 1. ad hoc bonus textus *in c. Epiſ-
copus il terzo de præb. hìc niſi talis ordinatus de ſuo vel de
paterna hæreditate ſubſidium vitæ poſſit habere.* & eſt ex mente
Hoſt. & aliorum quos retuli *in c. ſicut te n.* 28. *infra eodem*,
ubi omninò videas. Ac demùm reſponderi poteſt illam Decre-
talem eſſe intelligendam in caſu de quo loquitur, in quo
videtur eſſe aliqua ſpecialis ratio permiſſionis quoad minores
Clericos non beneficiatos, quia munus advocationis eſt valdè
utile Reipublicæ, nam Advocati non minùs proſunt humano
generi, quàm ſi præliis atque vulneribus patriam parenteſque
ſalvarent, ut dicitur in l. *Advocati, cod. de Advocat. diverſ.
Jud.* & facit quod notat gloſſa in l. 1. §. *Hoc edicto* in verbo
certis perſonis, ff. de poſtul. & Abbas *in c. ult.* 1. *n.* 1. *eod. tit.*
ab Officio igitur Advocationis non videtur inferendum ad
alia negotiationum genera quæ non ad publicam utilitatem,
ſed ad privatum lucrum ordinantur, *c. ſecundum Inſtituta,
infra eodem*, quæ differentia eſt ex mente Silveſtr. in verbo
Clericus 3. *n.* 1. verſ. *Clerico igitur*, juncto verſ. *Nec ſecun-
do*; & hìc junge quæ de Clericis minorum Ordinum habenti-
bus undè vivant non ex beneficio, ſed ex patrimonio circa
prohibitum Tabellionatûs exercitium ſcripſi *in c. ſicut te n.*
27. *& ſeq. infra eodem.*

Quæ opinio ſi vera eſt in terminis Juris communis, pro- 97
fecto redditur fermè indubitabilis ex nonnullis Conſtitutioni-
bus Summorum Pontificum.

Nam Pius IV. in Bulla 19. incip. *Decens eſſe cenſentes* in
Bullar *tom.* 2. *pag.* 29. declarat bona quæcumque ex illicita
negotiatione acquiſita per quoſvis Clericos tam ſæculares
quàm Regulares, etiam in Sacris Ordinibus conſtitutos cujuſ-
cumque ſtatûs, Ordinis & conditionis fuerint, tanquam ſpolia
ad Cameram Apoſtolicam pertinere. Pondera verba *etiam in
Sacris* nec non verba *cujuſcumque Ordinis*, quæ implicant &
includunt etiam Clericos in minoribus Ordinibus conſtitutos.
Item pondera verba univerſalia & geminata *quoſcumque Cle-
ricos, cujuſcumque ſtatûs &c.* quæ non patiuntur reſtrictio-
nem ad Beneficiatos, ex his quæ plenè tradit Aim. *conſ.* 294.
verba tranſactionis n. 1. *per tot.*

Item Pius V. in Bulla 42. incip. *Romani Pontificis* in Bullar 98
tom. 2. *p.* 238. ſtatuit ut à quibuſvis Presbiteris & Clericis
quorum beneficia vel penſiones non excedunt valorem annuum
triginta Ducatorum auri de Camera, nullum ſpolium exigi
poſſit, dummodò tamen ſe ab illicita negotiatione & à Sacris 99
Canonibus prohibita abſtinuerint. Ergò Clericus habens pen-
ſionem etiam infra Ducatos triginta, tenetur ab illicita nego-
tiatione abſtinere, alioquin ſubjacet ſpolio, & tamen habens
penſionem non dicitur habere beneficium, cùm Conſtitutio
loquatur alternativè de beneficio vel de penſione; & ſic falſa
eſt opinio Hoſtienſis & ſequacium, quòd minores Clerici non
Beneficiati poſſint negotiari.

Item Paulus V. in Conſtitutione 14. quæ incipit, *In* 100
eminenti, Bullar. *tomo* 3. *pag.* 199. indulſit curialibus, in-
colis & originariis Urbis etiam Clericis & in ſacris presbi-
teratus ordinibus conſtitutis in ipſa Urbe & intra decem
milliaria ut de eorum bonis ibidem exiſtentibus non fiat ſpo-
lium etiam ſub prætextu ſeu cauſa illicitæ negotiationis. Cer-
tum eſt autem hoc indultum competere etiam Clericis mi-
norum ordinum non beneficiatis, ut praxis obſervat; ergò
circumſcripto indulto poſſet eis fieri ſpolium ex cauſa illici-
tæ negotiationis.

Et ita ſervatur de conſuetudine, nam Commiſſarii &
Collectores ſpoliorum quotidiè procedunt ex capite illicitæ
negotiationis contra Clericos tam in ſacris, quàm in minori-
bus Ordinibus conſtitutos, ſive beneficium Eccleſiaſticum
habeant, ſive non.

ſæcularem, ſed priùs reformari debet ex Monachis ipſius Monaſterii, aut ejuſdem, aut alterius ordinis juxta propoſitam graduationem & omnibus deficientibus, transferri debet ad Clericos ſæculares, ut in prædicta Decretali, *Inter quatuor*. Secùs verò ſi ob redituum & eleemoſinarum tenuitatem Monaſterium actu non alat, nec alere poſſit niſi paucos aliquot Religioſos, puta unum vel duos Sacerdotes & unum vel duos Converſos; tunc enim illicò Eccleſia regularis poteſt fieri ſæcularis nec ſervandi ſunt gradus, de quibus ſu-
9 prà. Ratio eſt, quia impoſſibile eſt, ut reformationem in eo introducant Regulares ejuſdem vel alterius ordinis, cùm locus ipſe ſit incapax reformationis; non enim poteſt hic eſſe Chorus nec ſtudium, nec vita communis, nec ulla regularis obſervantia, ut plenè habetur in proœmio Bullæ Innocentianæ inferiùs relatæ *n.* 47. neque huic malo occurri poteſt ſi regulares illi à Monaſterio expellantur & totidem in eorum locum ſubrogentur, quemadmodum præcipitur in hoc cap. Quoniam in ſubrogatis eadem eſt cauſa relaxationis; non enim ex vitio perſonarum vivitur ſine Regula, ſed ex vitio loci, qui regulam ſervari non patitur; quippe ſi à Monaſteriolo ejicies duos vel tres Fratres hic commorantes quamvis ſubrogaveris meliores, tamen citò relaxabuntur & iſti natura loci id operante ſicut contingit habitantibus in loco aëris inſalubris, nam ſi ſani ſunt, in morbum incidunt ſi verò infirmi, morbus ingraveſcit, ut *c. Quorumdam* 74. *diſt.* Adde quòd ſi in aliqua religione extarent exempli gratia, ducenti parvi Conventus & in quolibet ipſorum non degerent niſi tres vel quatuor Fratres, utique ſi haberet locum hæc Decretalis & tales Conventus; expulſis prædictis Fratribus, eſſent reformandi ex Fratribus ejuſdem vel alterius Ordinis, oporteret educere ex hac vel alia religione ſexcentos vel octingentos Fratres ſtrictioris obſervantiæ quod eſſet non minùs ridiculum, quàm impoſſibile; & nihilominùs futurum eſſet, ut ſubrogati in numero tam exiguo hic degentes paulatim in eumdem morbum relaxationis inciderent, & iſtis ejectis, iterum alii reformati forent ſubrogandi, & daretur proceſſus in infinitum; & licet accidere poſſit ut in aliquo parvo Conventu reperiantur interdum aliqui Religioſi devoti & boni exempli, tamen ſemper verum erit eos non poſſe hic in numero tam exiguo regularia inſtituta obſervare, ut *in c. fin. de Capell. Monach.* nec expectandus eſt lapſus, ſed præcavendus, *c. Monachi*, hic, *Nec ſoli ſpiritualem hoſtium conflictum expectent, de ſtat. Monachor.* Meliùs enim eſt occurrere in tempore, quàm poſt exitum vendicare, *l. 1. Cod. Quando liceat unicuique ſine judic. l. fin. Cod. Quib. cauſ. in integr. reſtit.* Et quod dictum eſt
10 de redditum & eleemoſinarum tenuitate, idem intelligas ſi ob aliam cauſam in Monaſterio degere non poſſit competens numerus Religioſorum, puta ob aëris intemperiem, juxta textum *in d. c. Quorumdam* 74. *diſt.* quam ob cauſam ſuppreſſus fuit Conventus Congregationis S. Joannis à Carbonaria Ordinis S. Auguſtini civitatis Carinolæ, in quo proptereà degere non conſueverant niſi duo vel ad ſummum tres Fratres ſine ulla Obſervantia regularis diſciplinæ, licet haberet annuos redditus ducatorum ferè ſexcentorum, qui fuerunt applicati Seminario pro alumnis eidem cœlo aſſuetis cum ingenti lætitia Epiſcopi Diœceſani & totius Cleri & populi, & idem contigit in Conventibus S. Auguſtini, & Minorum Conventualium in oppido Atellæ Melphitann. Diœceſis, qui à Superioribus promptè fuerunt dimiſſi à Papa ſuppreſſi; quia etſi redditibus abundarent, tamen ob cœli gravitatem erant Fratrum ſepulturæ, nec in eis morari ſolebant niſi duo vel tres Fratres. Quomodo igitur in tales Conventus induci potuiſſet reformatio ex Fratribus ejuſdem
11 vel alterius Religionis, juxta hoc cap. Idemque dicendum ſi Conventus ſit expoſitus deprædationibus & infeſtationibus pravorum hominum, de quo plurima afferri poſſent exempla ſed memorabile fuit quod nuper accidit in Conventu Montis Silvani Ordinis Carmelitarum Diœceſis Pennenſis, qui cùm eſſet poſitus inter Silvas ad ripam fluminis Salini, evaſerat receptaculum flagitioſorum hominum qui jugiter ibi morabantur tanquam in aſilo, adeout ex publicis atteſtationibus etiam conſtiterit fuiſſe à latronibus captum quemdam inſignem Eccleſiaſticum ac poſteà redemptum aureis ſeptingentis numeratis ſuper Altari majori; qui ſanè Conventus, etſi pingues haberet proventus, tamen ſuppreſſus fuit & data etiam facultas Epiſcopo illum profanandi ac demoliendi, quia erat ſcandalum totius Provinciæ. Quæ quidem facultas data fuit
12 quoque aliquibus aliis Epiſcopis pro Conventibus ſuppreſſis & eorum Eccleſiis exiſtentibus in locis ſolitariis & limitrophis, ad quos facinoroſi homines confugere conſueverant. In talibus igitur Conventibus in quibus ob exiguum Religioſorum numerum regularia inſtituta ſervari non poſſunt, non eſt ſervandus ordo gradationis ſuperiùs propoſitus tanquam impoſſibilis, ſed illicò poſſunt ſupprimi & ad ſtatum ſæcularem reduci & hoc innuit littera *d. c. Inter quatuor, de Religioſ. domibus*, in illis verbis. *Quandiù Monaſteria per Regulares remanere potuerint ordinata, non ſunt ad ſæcu-lares Clericos transferenda.* A contrario enim intendit, ut ſi ordinata remanere non potuerint per Regulares prout contingit in parvis Conventibus, utique ſtatim ſint transferenda ad Clericos ſæculares; & hoc ſimiliter voluit gloſſa *hic* poſt caſum, quæ dum dixit, Monaſterium ſemper reformari debere de hominibus ejuſdem profeſſionis immediatè adjecit conditionem illam, *ſi fieri poſſit*, innuens per hoc à contrario, ut ſi fieri non poſſit, prout accidit in his Conventibus exiguis, non ſit neceſſe dictos gradus ſervari, ſed illicò Clerici ſæculares ſint hic inſtituendi, quia Canones non jubent expectari exitum impoſſibilem, *c. Erit autem lex* 4. *diſt. l. Titius, §. final. ff. de excuſ. Tutor. l. Quæ ſub conditione, §. Quoties ff. de condit. inſtitut.* Baldus *in l. Si ideò vitio, Cod. de his quib. ut indig.* & directè hoc tenet gloſſ. 1. *in §. Quæritur, poſt cap. Statuimus* 19. *quæſt.* 3. cujus hæc ſunt verba. (Dicas ergò quòd de Monaſterio nunquam poteſt fieri ſæcularis Eccleſia, ut hic dicitur, niſi enormiter vivant; tunc poſſunt Monachi removeri & inſtitui ſæculares Canonici tamen cum autoritate Papæ ut Extravag. *Ne Clericus vel Monachus*, relatum vel niſi ita ſit quod non inveniantur aliqui de ordine illo per quos poſſit locus ordinari, ut extra *de relig. domib. Inter.* Vel niſi ita ſit quod aliter non poſſit reformari locus ille, quàm per Canonicos, ut extra *de ſtat. Monach. c. Cum nobis*, quæ eſt 13
remota; quin imò circumſcriptis exemptionum privilegiis, quandò Monaſterium aliter non poteſt reformari, reduci poteſt ad ſtatum ſæcularem etiam ab Epiſcopo ordinaria autoritate, ut notat Joan. Andr. *in c. Si Epiſcopus* in gloſſ. 1. 12. *q.* 2. & concordant Alanus, Tancredus & Bernardus, relati ab Archid. *in c. Statuimus n.* 4. *circa fin.* 15. *q.* 3. & hoc credit ſervandum Joan. Andr. *in d. c. Inter quatuor*, in gloſſ. 1. *n.* 3. *de Relig. domib.* & eſt de mente gloſſ. 1. hic, *in verb. Ponerentur*, & ſequitur Abb. *hic n.* 5. Neque verò ex hoc aliqua inuritur nota religionibus, quæ per ſe ſanctæ ſunt & notiſſimum eſt quantùm ex Monaſteriis piè inſtitutis & rectè adminiſtratis in Eccleſia Dei ſplendoris, atque utilitatis oriatur, ut in Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *de Reg. cap.* 1. Sed ſolùm notantur ipſi parvi Conventus, qui viris Religioſis, ac zelum Dei habentibus ſemper fuerunt exoſi, quippe qui harum decori & utilitati ſemper magnoperè detraxerunt, ita ut vulgare ſit apud ipſoſmet Prælatos regulares. Conventus parvi corrumpunt magnos. Undè non immerito in Bulla Innocentiana appellati ſunt Vulpes parvulæ, quæ demoliuntur vineas, Hæc enim verba quamvis à quibuſdam detractoribus temerè ac per calumniam, malitiamque traducta fuerint ad Religiones; tamen revera non ad Religiones, ſed ad parvos ipſos Conventus referuntur, imò à Religionibus ipſis contradiſtinguuntur evidentiſſimè, nam in proœmio Bullæ Pontifex primò invehitur in parvos Conventus, quòd ſint ſine ulla regulari obſervantia quòd fiant receptacula flagitioſorum & quòd majora Monaſteria inficiant & poſteà ſubdit immediatè. Hæc quippe ſunt zizania à Religionum tritico ſeparanda (ecce aperta contradiſtinctio Religionum à parvis Conventibus.) Hæ ſunt vulpes parvulæ (ſcilicet Conventus parvi) quæ demoliuntur vineas, (ſcilicet Religiones:) Hoc eſt fermentum (id eſt parvi Conventus) quod totam maſſam, id eſt Religionem corrumpit. Et ſanè cùm Innoc. animum induxiſſet has parvulas domunculas de medio tollere & abolere, utique oportebat eum illorum malitiam & perniciem exprobrare, ſicut moris fuit prædeceſſorum Pontificum qui cùm aliquem ordinem ſupprimere & extinguere voluerunt, illius quoque abuſus & corruptelas palam edixerunt, ut videre eſt in proœmio Bullarum extinctionis Ordinis Templariorum, Humiliatorum SS. Barnabæ & Ambroſii & S. Baſilii Armenorum, de quibus infrà *num.* 46.

Sed & Joannes Mauburnus Abbas Liuracenſis in Belgio 14
Ordinis Canonicorum Regularium vir admodum pius & doctus & ſcriptor antiquus, cujus meminit multa cum laude Poſſevinus in Apparatu ſacro, in Roſeto exercitiorum ſpiritualium *tit.* 2. *c.* 3. *p.* 45. ſic diſſerit de parvis Conventibus. (In parvis Prioratibus) ſi Bernardo, Hugoni & humberto creditur) & religio annihilatur defectu obſervantiæ, quæ hic relaxatur, & meritum obedientiæ imminuitur, continentia facile periclitatur; undè tales Prioratus parvi non ſunt niſi religionis diſſipatio, Monachorum proſtibula & latrocinia Religioſorum. Religio enim ſemper in Congregatione ſervatur in Concilio juſtorum & in adunatione non in diſ-
perſione.) Hæc ille. Et proptereà ipſimet Generales & ca- 15
pita ordinum ſæpiùs cogitarunt has regulares domunculas à Religione abſcindere & in manibus Epiſcoporum dimittere, ad idque obtinuerunt etiam facultatem à Romanis Pontificibus per litteras in forma Brevis, in quibus aſſeruerunt parvos Conventus hujuſmodi obſervantiæ regularis ac diſciplinæ relaxationem, totiuſque Ordinis dedecus & ruinam eſſe, ut diſertis verbis legitur in litteris fel. record. Urbani VIII. ad Correctorem Generalem Minimorum S. Franciſci de Paula ſub datum Romæ die 23. Junii 1633. & in aliis pluri-

16 bus. Sed hac facultate uſi non ſunt, vel quia Conventus hujuſmodi ſolvunt quotannis taxam contributionum capitibus ordinum pro ſumptibus faciendis ratione officii; quæ quidem contributiones ex illorum dimiſſione remanſiſſent valdè imminutæ & extenuatæ, niſi repartitæ fuiſſent inter alios Conventus non ſuppreſſos quod vix fieri potuiſſet ſine Fratrum querela vel quia noluerunt in ſe concitare odium Provincialium, qui à parvis Conventibus hauriunt multam pecuniam ratione contributionum & procurationum occaſione viſitationis & largitionum quas accipiunt à Superioribus localibus & Fratribus de familia, vel quia conſultius putarunt non perturbare tot Fratres in parvis Conventibus filiationem habentes & plerumque oriundos ex locis ubi Conventus ſunt ſiti, quibus ſuppreſſis à patria perpetuò exularent, vel quia noluerunt privare ſeipſos & Provinciales juriſdictione & au-
17 toritate, quam mediantibus his Conventibus habent ferè in ſingulis oppidis, villis & pagis cujuſque Diœceſis, vel quia tales Conventus alicubi inſerviunt pro hoſpitio Fratribus illac tranſeuntibus occaſione capituli, viſitationis, aut aliam ob cauſam qui alioquin cogerentur divertere ad cauponem vel hoſpitem, vel quia ſatius duxerunt hominibus dictorum locorum hanc moleſtiam non exhibere, qui libentiùs peccata ſua aperiunt Regularibus, quàm proprio Parocho vel Presbiteris ſæcularibus, ut experientia compertum eſt vel demum quia cùm in facultatibus ſupprimendi parvos Conventus Romani Pontifices quandoque indulſerint ut illorum bona applicarentur majoribus Monaſteriis ejuſdem Ordinis, etiam alibi exiſtentibus, iſta applicatio ferè numquam potuit effectum ſortiri populis reclamantibus, & Regulares tandem coacti fuerunt redire ad Conventus dimiſſos, ut ſic vitarent populorum tumultus; imò accidit aliquando, ut cùm indè aſportarent ſacram vel profanam ſuppellectilem ad majorem Conventum, populus manu armata reſtiterit & ſuppellectilem ablatam ad primum Conventum vi reduxerit. Et ſanè cùm Monaſteria ferè omnia ſint fundata & dotata ex erogationibus fidelium pro Miſſis celebrandis & Divinis Officiis obeundis in eorum Eccleſiis, ut notat Bellam. *in c. Per principalem n.* 93. *verſ. Et maxime quia bona* 9. *qu.* 3. allegabatur eſſe contra Canonicas ſanctiones ſubtrahere populis auxilia ſpiritualia & Eccleſias relinquere omni cultu ac veneratione deſtitutas, ut *c. Si quis vultu*, 16. *qu.* 7. *c. Et temporis in fin.* 16. *qu.* 1. *c. Extirpandæ*, §. *Quia verò ſuprà de præbend.* Et eſt expreſſum in Clem. *Ne in agro* §. *Ad hæc ver. Monachis loc. de ſtat. Monach.* & advertit Bellam. *loc. cit.*

18 Jure igitur optimo ſan. mem. Innocentius X. quod & à pluribus ejus prædeceſſoribus optatum fuerat ſuppreſſit, & extinxit parvos Regularium virorum Conventus in tota Italia & Inſulis adjacentibus, eoſque ad ſtatum ſæcularem reduxit ut in Bulla inferiùs inſerta *n.* 48

19 Bona verò ipſorum applicavit aliis piis uſibus in iiſdemmet locis, ubi Conventus ſunt ſiti, utique non indigentibus in aliis locis ejuſdem Diœceſis.

20 Stante enim impoſſibilitate illos reformandi de Regularibus ejuſdem vel alterius Ordinis & neceſſitate eos transferendi ad Clericos ſæculares, ut probatum eſt ſuprà, ſequitur perneceſſe ut Papa nedum de poteſtate abſoluta, ſeu de plenitudine poteſtatis ſecundum quam eſt ſupra omne jus humanum poſitivum, *c. Propoſuit, de conceſſ. præbend.* ſed etiam de poteſtate ordinaria & à jure regulata potuerit illorum bona applicare eiſdem Clericis hic miniſtrantibus, ut ſic viverent de altari, cui inſerviunt 1. ad Corinth. 9. *c. Ex his*, 12. *q.* 1. *c. Ex officii de præſcript. c. Cum ſecundum, de præb.* juſtum namque eſt ut illi conſequantur ſtipendium, qui pro tempore ſuum commodare reperiuntur obſequium, *c. Charitatem*, 12. *q.* 2. *cum concordant.* quas polui *in c. Si quis ſane num.* 7. *ſup. de ſecul. Cleric.* Quemadmodum ſtante poteſtate Papæ, imò & Epiſcopi expellendi Monachos incorrigibiles à Monaſterio & illuc introducendi regulares alterius Ordinis reformationis cauſa, juxta gradum ſuperiùs propoſitum, *n.* 6. perneceſſe conſequitur certa & inconcuſſa poteſtas aſſignandi eis alimenta ex redditibus Monaſterii, ut labores impiorum juſti edant quæ ſunt verba hujus Decretalis *in fin.*

21 Sed objiciunt aliqui, Monaſteria omnia ad hoc fundata & fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut in eis perpetuò manerent regulares & ex proventibus ſuſtentarentur illorum, non autem ut eſſent habitacula Clericorum ſæcularium *cap. Quæ ſemel* 19. *q.* 3. *c. Pervenit il. ſecundo, c. Dudum* 18. *q.* 2. *c. poſſeſſiones, de rebus Eccleſ. non alien.*

22 His autem fundationibus Papa ſaltem de poteſtate ordinaria non videtur poſſe derogare nec voluntates commutare; nam ea quæ ad certum uſum largitione ſunt deſtinata fidelium ad illum debent, non ad alium converti, ut legitur in
23 Clem. *Quia contingit, in princ. de relig. domib.* & concordat Concil. Trid *ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 5. undè ut ait Bald. *conſ.* 82. *Factum proponitur n.* 1. *lib.* 1. illud quod eſt deputatum pro remedio animæ teſtatoris, contrahentis vel tertii in alios uſus autoritate Principis converti non debet, quia loquendo de rationabili potentia non poteſt Apoſtolicus vel Imperator reſcindere teſtamentum vel contractum vel aliam piam diſpoſitionem, de teſtamento eſt expreſſum Jure Civili *in l. Si teſt C. de teſt.* de contractu eſt expreſſum jure civili *in l. Rotas, ad hoc Cod. de reſcind. vend.* & *in l. Legatum ff. de uſufruct. legat.* De jure communi eſt expreſſum quod non debet permutari ad alium uſum, ſi poteſt converti ad uſum deſtinatum, *in c. Quia contingit, de relig. domib.* in Clem. & paulò infra rationem reddit, quia talis permutatio ſeu alteratio voluntatis eſt naturali rationi & æquitati 24
contraria. Hoc autem maximè videtur procedere in illis fundationibus Monaſteriorum quæ factæ fuerunt ex conceſſione Papæ, quales ſunt fundationes omnes quæ in Ordinibus Mendicantium factæ fuerunt poſt prohibitionem Bonifacii VIII. de qua *in c. un. de exceſſ. Prælat. lib.* 6. uſque ad publicationem Concilii Trid. quod videtur prohibitionem illam ſuſtuliſſe *in c.* 3. *in fin. ſeſſ.* 25. *de Regular.* tales enim fundationes cùm ſint ex cauſa oneroſa tranſierunt in contractum qui à Papa pro libito voluntatis revocari non poteſt *cap.* 1. *Cum materia de probat.* ubi poſt alios Berous *num.* 16. & 17. Bald. *in l. Qui ſe patris, C. undè liberi* Alex. *conſ. ult. à n.* 18. *lib.* 4. Soccin. ſen. *conſ.* 87. *n.* 12. *lib.* 3. Quæ concluſio ſumitur ex illo principio, quòd Papa non ſit propriè Dominus bonorum Eccleſiæ, *Mutationes*, 7. *qu.* 1. & *cap. Non liceat Papæ*, 12. *qu.* 2. & ex Hoſt. notat Joan Andr. *in cap. Cùm veniſſent, num.* 7. *de Judiciis* & Gemin. *in c.* 1. *col.* 2. *in princ. verſ. Quæro an Papa habeat dominium Eccleſiarum, de Summ. Trinit. & fid. Cathol. lib.* 6. & eſt de mente S. Thomæ *in* 2. 2. *qu.* 63. *art.* 2. *ad primum*, dicentis Prælatum Eccleſiaſticum non eſſe Dominum ſpiritualium ut poſſit ea dare pro libito, ſed diſpenſatorem ſecundum illud 1. ad Corinth. *Sic nos exiſtimet homo, ut Miniſtros Chriſti & diſpenſatores miſteriorum Dei*; ubi Cajetanus ſub nomine Prælati intelligit includi etiam Papam, & *qu.* 48. *art.* 8. (Nec Papa, inquit, nec aliquis Prælatus eſt Dominus rerum Eccleſiæ, ſed Eccleſia ipſa eſt Domina, quia donatores non donant & transferunt jura ſua in Papam aut Prælatum, ſed in Eccleſiam Romanam vel talem; nec putes proptereà quòd Papa habeat plenitudinem 25
poteſtatis Eccleſiaſticæ, ob hoc poſſit de bonis Eccleſiæ diſponere, ſicut poteſt Eccleſia, quoniam plenitudo poteſtatis Eccleſiaſticæ ipſius Papæ intelligitur in ſpiritualibus tantùm, &c. undè tenentur ad reſtitutionem qui à Papa bona Eccleſiaſtica pro libito Papæ habuerunt, ut ditentur, exaltentur & magnificentur ſicut qui ab aliis ſimilia Eccleſiæ bona acceperunt; omnis namque donatio Eccleſiaſticæ rei pietate vel neceſſitate vacua non diſtributio, ſed diſſipatio eſt à diſpenſatore uſurpata.) Hæc Cajetan. & expreſſè docuit idem S. Thom. *in* 2. 2. *q.* 100. *art.* 1. *ad ſeptimum*, ubi reddens rationem cur Papa poſſit commitere ſimoniam, dicit; *Quamvis enim res Eccleſiæ ſint ejus ut ſpiritualis diſpenſatoris, non tamen ſunt ejus ut domini, & poſſeſſoris.* Et fuit hæc doctrina S. Bernardi variis in locis *de conſideratione ad Eugenium Papam*, ſed præcipuè *lib.* 4. *in fin.* in hæc verba; *Diſpenſatio tibi tradita eſt, non data poſſeſſio; ſi pergis uſurpare & hanc, contradicit tibi qui dicit, Meus eſt orbis terræ & plenitudo ejus; poſſeſſionem, & dominium cede huic, tu curam illius habe, pars tua hæc, ultra ne extendas manum*, & *lib.* 2. plurimas allegans S. Scripturæ autoritates *in c.* 6. concludit; *Forma Apoſtolica hæc eſt, dominatio interdicitur, indicitur adminiſtratio.*

Ad hanc objectionem reſponderi poteſt, primò, in hoc 26
articulo pleroſque Canoniſtarum aliter ſentire; nam Archid. *in cap.* 1. *poſt medium, verſ. Sed licet ita ſit. de Summ. Trinit.* relatis verbis D. Bernardi ad Eugenium *lib.* 4. *in fin.* dicentis Eccleſiam Romanam eſſe Eccleſiarum matrem, non dominam, dicit ſic. (Sed quidquid dicat B. Bernardus, Eccleſia Romana in Canone domina nuncupatur, 79. *diſt. Oportebat, in princip.*) Et Papa hoc dicit, *Eccleſiæ meæ*, 97. *diſtinct. Eccleſiæ*, quod videtur ad dominium pertinere, de hoc 12. *q.* 1. §. *ult.* & cum ſequitur totidem verbis Joan. Andr. hic *n.* 5. ſimiliter Paulus de Leazar. in Clem. 1. *de Summ. Trinit.* dicit Papam eſſe dominum rerum omnium Eccleſiarum, & eum ſequuntur hic Cardin. *n.* 4. Barbat. *n.* 4. 5. & 6. & Corneus *conſ.* 349. *Videtur n.* 5. *vol.* 1. aſſig-
nantes rationem diverſitatis inter Papam & Imperatorem, qui 27
non eſt propriè dominus rerum privatorum *l. Bene à Zenone*, juncta gloſſ. *in verb. Omnia Principis, C. de quadrien. præ-
ſcript.* & proptereà Speculator *in tit. de præſcript. num.* 18. 28
verſ. Illud etiam quæritur, dicit Papam non poſſe contra alias Eccleſias præſcribere, nam omnes Eccleſiæ ſuæ ſunt, quia habet plenitudinem poteſtatis in qualibet earum, *cap. Qui ſe ſcit*, 2. *q.* 6. *c. Nunc verò*, 9. *q.* 3. *c. Propoſuit, de conceſſ. præbend. d. l. Bene à Zenone, cap. Convenior*, 23. *q.* 8. ergò per præſcriptionem nihil acquireret, ſed & Innocentius *in cap. Cum pridem, in verb. Reſignavit, de pact.* dicit Papam habere plenitudinem poteſtatis ſuper omnes Eccleſias ſingulariter & univerſaliter, *c. Decreto*, 2. *q.* 6. item Petr.

gium, atque in eo ſuffragandi competit communiter tam Clericis, quàm laicis tum de jure communi, tum ex fundatione Collegii, de quo agitur, ut ſæpiùs repetitum eſt, ergò quoad hoc non habent locum regulæ, quòd regularis ſit mundo mortuus & aliæ hujuſmodi. Præterquam quod cùm ex
24 tenore litterarum Apoſtolicarum in hoc Collegium admitti poſſint etiam Clerici, imò & Epiſcopi cenſentur vocati etiam regulares, qui in materia favorabili veniunt Clericorum appellatione, *c. Duo ſunt genera* 12. *quæſt.* 1. & notat Abb. *in rub. de vit. & honeſt. Cler. n.* 15.

25 Ultimò hanc opinionem videtur apertè ſequi D. Thomas *opuſc.* 19. *de Perfect. vitæ ſpiritualis cap.* 3. ubi ex profeſſo quærit, an religioſus licitè poſſit eſſe de Collegio ſæcularium Magiſtrorum, & determinat poſſe de ſuorum Superiorum licentia, & pluribus rationibus confutat errorem quorumdam Pariſienſium, qui contrarium aſſerebant.

26 Nec ſecundum eum obſtat text. *in c. In nova actione* 16. *q.* 7. ubi cavetur, ut in uno eodemque officio non debeat eſſe diſpar profeſſio; eo quòd cohærere & conjungi non poſſint, quibus ſtudia & vota ſunt diverſa; quod etiam lege divina prohibetur dicente Moïſe. Deuter. 22. *Non arabis in bove ſimul & aſino*, id eſt homines diverſæ profeſſionis in uno officio ſimul non ſociabis, ut exponitur *in d. c. In nova.* Siquidem hoc procedit quantum ad illud, in quo diverſificantur, veluti ut laici, & Clerici ſocientur in his, quæ pertinent tantùm ad officium Clerici, ſeu ut religioſi communicent laicis in illo, in quo ſæculares à religioſis diverſificantur, ſecundum illud ad Timoth. 2. *Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſæcularibus.* At Collegium, de quo agitur, eſt religioſis, & ſæcularibus commune, & in eo adunantur homines ad hoc, in quo religioſi, & ſæculares non diſtinguuntur, ut ex prædictis patet, ergò nihil obſtat quominùs in eo religioſi ſimul, & laici convenire poſſint. Sic reſpondet Div. Thomas *in d. c.* 3. *col.* 4. *verſ. Ad id, quod primò objicitur.* Item non obſtat, quòd unus; & idem non poſſit eſſe de diverſis Collegiis, niſi fortè per diſpenſatio-
27 nem; multò igitur minus religioſus, qui eſt de Collegio ſuæ religionis, poterit eſſe de Coll. ſæcularium magiſtrorum. Hoc enim debet intelligi de coll. Ecc. perpetuis; quia unus non poteſt eſſe Canonicus in duabus Eccleſiis abſque diſpenſatione, undè dicitur 21. *q.* 1. *Clericus ab inſtanti tempore non numeretur in duabus Eccleſiis.* At non habet locum in duobus collegiis, quorum unum ſit perpetuum & aliud temporale; ideoque quia eſt de collegio alicujus Civitatis, quandoque eſt ad tempus de collegio commilitantium in uno exercitu; & qui eſt de collegio alicujus familiæ, poteſt ad tempus aliquibus ſociari in aliquo hoſpitio, collegium autem magiſtrorum non eſt collegium perpetuum, ſed temporale; non enim collegiales eò conveniunt, ut perpetuò hic morentur, ſed vadunt & redeunt pro libito, ergo nihil prohibet eum, qui eſt de religioſo collegio perpetuo, ſimul eſſe de collegio ſcholaſtico; ita D. Thom. *ubi ſupra, verſ. Ad id quod tertio objicient*; ubi ad hanc objectionem reſpondet etiam duabus aliis modis.

Nec eſt omittendum opuſculum illud ſupponi approbatum 28
fuiſſe à Sede Apoſtolica, licet Decretum, ſeu litteras confirmationis non viderim, nam ut legitur, in argumento ejuſdem opuſculi 19. Cùm tempore Sancti Ludovici Francorum Regis Guillelmus de S. Amore, Sigeriuſque Magiſtri Pariſienſes, & multi ſequaces in hunc incidiſſent errorem, ut Religioſorum Mendicantium ſtatum damnatum aſſererent, librumque ſacrilegum Clementi IV. obtuliſſent; Pontifex Joanni de Vercellis Magiſtro Ordinis Prædicatorum dictum librum tranſmiſit, præcipiens ut eidem faceret reſponderi per Fratrem Thomam de Aquino, qui cùm eumdem librum erroribus plenum inveniſſet, alium ipſe librum veluti apologiam compoſuit, qui incipit, *Ecce inimici tui ſonuerunt*; in quo errores hujuſmodi confutavit. Atque hunc librum Summus Pontifex tanquam verè Catholicum approbans; librumque contrarium tanquam hæreticum, & nefarium damnans, ipſius Autores cum complicibus depoſuit de Cathedra Magiſtratùs, eoſque de Pariſienſi ſtudio omni dignitate privavit.

Eamdem opinionem ſequitur Auguſtinus Triumphus *de poteſtate Eccleſiæ quæſt.* 105. *art.* 3.

Propoſito in Sacra Congregatione Concilii ſupra ſcripto dubio. Reſponſum eſt pro Regulari, ſuppoſita tamen Superioris licentia, ut in quæſtione; & dummodò emolumenta, quæ indè proveniunt, cedant in communem Monaſterii utilitatem.

NE CLERICI, VEL MONACHI

Idem Alexander III. Londonen. Epiſcopo.

CAPUT VI.

SEcundum inſtituta prædeceſſorum noſtrorum, ſub interminatione anathematis, prohibemus, ne Monachi vel Clerici, cauſa lucri negotientur, & ne Monachi à Clericis vel Laïcis ſuo nomine firmas habeat. Neque Laïci Eccleſias ad firmam teneant.

SUMMARIUM.

1 *CLericis, vel Monachis non licet lucri cauſa negotiari, & num.* 8.
2 *Monachi nequeunt nomine proprio conductas poſſeſſiones habere, & n.* 11.
Poſſunt tamen nomine Monaſterii, ſi propriæ non ſufficiant, d. n. 11.
3 *Laïcis non debet Eccleſia titulo conductionis concedi, & num.* 12.
Declaratur, n. 14.
4 *Clericus negotiator mortaliter peccat; & ſi monitus non deſiſtat, debet excommunicari.*
5 *Negotiatio, quæ non fit principaliter propter lucrum non eſt Clericis, vel Monachis interdicta.*
6 *Artificium in quo differat à negotiatione, ſeu mercatura.*
7 *Ferrum ex vena deducere, colare & diſtinguere; & aliò lucri cauſa aſportare, non eſt negotiatio, ſed artificium, de quo Monachi non tenentur ad gabellam.*
8 *Negotiatio, ſeu mercatura eſt Clericis permiſſa ex cauſa neceſſitatis.*
9 *Si tamen victum ſibi quærere poſſunt artificio, & labore manuali, eis negotiari non licet.*
10 *Artificium an liceat Clericis, vel Monachis lucri cauſa exercere.*
11 *Clericis non licet aliorum poſſeſſiones conducere, niſi urgente neceſſitate.*
Monachi nequeunt nomine ſuo aliorum poſſeſſiones conducere, etiamſi ſubſit neceſſitas, ſed nomine Monaſterii tantùm, ibidem.
12 *Laïcis locari non poteſt adminiſtratio Eccleſiæ, nec decimæ, vel obventiones.*
Niſi magna inſtante neceſſitate, n. 14.
13 *Sed bona temporalia, vel mola Eccleſiæ, item fructus decimarum poſſunt eis locari.*

1 S*Ecundum.* Breve eſt; & continet tria dicta, quæ per ſe
2 patent. Sed ſecundum Abbatem ſic ſummari poteſt. Non licet Clericis, vel Monachis lucri cauſa negotiari. Hoc pri-
3 mò, Monachi nequeunt nomine proprio conductas poſſeſſiones habere. Hoc ſecundò, Laïcis non debet Eccleſia titulo conductionis concedi. Hoc tertiò.

4 Nota primò hìc, *ſub interminatione anathematis.* Clericum, vel Monachum, qui lucri cauſa negotiatur, eſſe excommunicandum, ſi monitus non deſiſtat; hoc enim important illa verba, *ſub interminatione anathematis prohibemus*, ut notat gloſ. *ult. in cap. unic. infra de Sagitt. & divi in cap. Non minus in* 8. *notab. ſupra de immunit. Eccleſ.* & hinc collige tranſgreſſores hujus prohibitionis mortaliter peccare, alioquin percelli non poſſent excommunicatione quæ non fertur niſi pro culpa letali, ut *cap. Nemo Epiſcoporum* 11. *quæſt.* 3. & ita per hanc rationem poſt Petr. de Palude, & S. Anton. tenet Silveſtr. *in verb. Clericus* 3. *n.* 3. & probavi pleniùs *in cap.* 1. *ult. not. ſup. eod.*

5 Secundò nota hìc, *cauſa lucri.* A contrario ſenſu negotiationem, quæ non fit lucri cauſa, non eſſe Clericis, vel Monachis interdictam, poſſunt enim vendere, & emere prout eorum neceſſitas exigit, ut hìc in gloſ. 1. non tamen principaliter propter lucrum, ſecundum Abb. *n.* 1. Ad hoc Clem. *Præſenti, de cenſib. & c. Quamquam*, cum hìc not. per Joan. Andr. *eod. tit. lib.* 6.

6 Negotiari autem, ſeu mercari eſt rem emptam non mutatam lucri cauſa vendere. At verò rudem materiam, & illam induſtriam, & ſecundum regulam alicujus profeſſionis, ſeu artis ad aliquam formam deducere, non eſt negotiari, ſeu mercari, nec talia negotiatores, ſeu mercatores faciunt, ſed artifices, qui ſecundum diverſas ſpecies artificii denominantur, veluti lanifices, textores, aurifices & conſimiles, ut eſt text. *in cap. Ejiciens* 88. *diſt.* & notat gloſ. *in ſumma ad fin.* 14. *quæſt.* 3. Item gloſ. *un. in cap. Canonum* 14. *quæſt.* 4. Butr. *in cap.* 1. *num.* 2. *verſ. Solutio*, & hìc etiam Abb. *n.* 6. *verſ. Intellige ſupra eod.* & idem Butr. *hic nu.* 5. & Anchar. *in* 1. *notab.* Feder. de Sen. *conſ.* 207. *Nos Briſſolus n.*
7 2. *& per totum*, ubi loquitur in caſu venæ ferreæ, exiſtentis in agro empto à Monachis Ciſtercienſ. qui ferrum indè educebant, colabant; & ſubtiliſſimo artificio, ingenioque ſeparabant, & aliò aſportabant lucri cauſa, & conſulit Feder. illud eſſe artificium, non autem negotiationem, de qua ſolvenda ſit gabella, ſecundum ea quæ leguntur, & notantur *in cap. fin. ſupra de vit. & honeſt. Clericor.* & ſequuntur illam deciſionem Ferret. *conſ.* 145. *Quæritur num.* 4. & Epiſcopus Montis Mariani *in ſua praxi Archiepiſcopali Neapol. cap.* 63. *de Cler. negotiat. n.* 3. Ad quod tamen vide quæ in oppoſitum congerunt Moderni *in tract. de effect. Clericat. effect.* 3. *n.* 107.

8 Et poſita hac diſtinctione, vertitur in dubium de qua negotiatione hoc Capitulum intelligatur. Et quidem conveniunt omnes, textum habere locum in negotiatione propriè ſumpta, ſeu mercatura. Hæc enim procul dubio eſt Clericis & Monachis prohibita, ſi fiat ad lucrum, *cap. Fornicari, & per*
9 *totam* 88. *diſt.* Secùs ſi ex cauſa neceſſitatis, ut hìc notat gloſ. 1. & gloſ. *prealleg. in Summa* 14. *quæſt.* 3. In hoc tamen adverte, quia ſi Clericus, vel Monachus poſſet ſibi victum quærere artificio, non liceret ei mercaturam exercere, ceſſante ſcilicet neceſſitate; ſed deberet potiùs propriis manibus laborare, ut *c. Clericus victum, & cap. ſeq.* 91. *diſt. & c. Numquam de conſecr. diſt.* 5. & eſt ex mente D. Thomæ *in* 2. 2. *quæſt.* 187. *art.* 3.

Artificium verò eſſe Clericis & Monachis permiſſum 10
etiam lucri cauſa non obſcurè ſentit hìc Innoc. *in princ. in verb. Lucri*, ubi limitat hanc prohibitionem dicens, (Niſi lucrum proveniat ex opere, vel re ſua,) & eum ſequuntur Abb. Antiq. *in princ.* & Card. *n.* 1.

Verùm Abbas Seculus *hìc in prima quæſtione num.* 1. *verſ. Quin imò*, intelligit, & benè dictum Innocentii, quando Clericus operatur propter lucrum ſuadente neceſſitate, ita ut ultimus finis non ſit lucrari, ſed neceſſitati proſpicere, aliàs non debet Clericus, vel Monachus ſolius lucri cauſa artificium exercere; quod ſecundum eum videtur probare textus, ſi rectè ponderetur *in d. c.* 1. *verſ. Nec juſtum negotium ſupra eod.* Et in hunc ſenſum intelligit præcitatam gloſſam 14. *quæſt.* 4. *in ſumma*, dum ait, in cauſa neceſſitatis permiſſum eſſe Clericis negotiari, ſcilicet artificium exercendo, & propriis manibus operando, & ſequitur Redoanus *de ſpoliis quæſt.* 2. *n.* 45.

Ego autem ſecutus Beatum Thomam *in* 2. 2. *q.* 187. *d. art.* 3. aſſero Clericis, & Monachis licitum eſſe artificium ad victum parandum, ad otium fugiendum, ad concupiſcentiam refrænandam, & ad eleemoſinas faciendas, dum tamen non ſordidè exerceatur, propter ea quæ habentur in Clem. 1. *de vit. & honeſt. Cleric.* Sed ſi exerceatur ad merum lucrum, cenſeo non eſſe licitum, ut plenè probavi *in d. cap.* 1. *in* 6. *not. & num.* 46. *cum pluribus ſeq. ſup. eod.* ubi videas. Et præter alios hìc allegatos hoc ſentit Feder. de Senis *in prealleg. conſ.* 207. *n.* 3. ubi admittit Clericis, & religioſis non eſſe licitum artificium, niſi quando propriæ facultates non ſuppetunt ex notatis 14. *quæſt.* 3. *in fine Summæ.*

Tertiò, nota ex ſecunda parte textûs differentiam inter 11
Clericos & Monachos, nam Clerici poſſunt aliorum poſſeſſiones conducere, quod intellige urgente neceſſitate, ut dixi ſatis *in cap.* 1. *n.* 6. 29. *&* 43. *ſupra eodem*; Monachi autem minimè, quia nomine proprio poſſidere non poſſunt, *c. Non dicatis* 12. *quæſt.* 3. *cum ſimil.* Nomine tamen Monaſterii prohibentur conducere prædia aliena, ſi propria non ſufficiant; & propterea textus dum prohibet negotiationem in primo dicto, loquitur de Clericis & Monachis, ſed in ſecundo dicto ubi prohibet conductionem, loquitur de Monachis tantùm, innuens per hoc conductionem Clericis indigentibus non eſſe interdictam, cùm proprium eis liceat poſſidere; & ita hìc declarat Innocentius *in verb. Suo*, Hoſt. *in princip. in verb. Nomine*, Butr. *n.* 6. & alii communiter.

Ultimò nota quod habetur in tertio dicto, videlicet laï- 12
cos non poſſe ad firmam habere Eccleſias ipſas, ſeu illarum adminiſtrationem. Undè, nec decimæ, vel obventiones poſ-
ſunt eis locari, ut *cap. Veſtra ſupra de locat. & cap. Querelam, infra Ne Prælat. vices ſuas*, Hoſtien. *hìc in fin.* Sed 13
bona temporalia, vel mala Eccleſiæ, & fructus decimarum benè poſſunt laïcis locari, *d. cap. Veſtra*, & hìc per Butr. *n.* 6. & Abb. *n.* 2. *verſ. Temporalia.* Inſtante tamen neceſſitate poſſet fieri conceſſio laïcis, etiam quoad Eccleſiam, non quidem ut ipſam regant, ſed ut per alios gubernandam procurent, ut firmat Joan. Andr. *in cap. Ex ratione n.... ſupra de ætat. & qualit.* quem ſequitur Abbas *d. n.* 2. *verſ. Inſtante.*

NE CLERICI, VEL MONACHI

Idem Alexander III. eidem Lodonen. Epiſcopo.

CAPUT VII.

RElatum eſt nobis, quòd Monachi de H. ſæculariter, vivunt, & alios exemplo ſuo corrumpunt. Ideoque mandamus, quatenus eos ad obſervantiam regulæ appellatione remota compellas, vel ſi tibi reſtiterint auſu temerario, eis ejectis, fratres alterius ordinis (ſi non poteſt preſcriptum Monaſterium in ſuo ordine reformari) in illud inducas, ut labores impiorum juſti edant, & illi tandem rubore perfuſi, ad ſui ordinis obſervantiam revertantur.

SUMMARIUM.

1 *MOnachi incorrigibiles de Monaſterio ſunt expellendi, & Monaſterium reformari debet de Fratribus alterius Ordinis ſi de Monachis ejuſdem Ordinis reformari non poteſt.*
2 *Exemplum malum Monachorum eſt contagioſum, & alios inficit.*
3 *Maximè ſi proveniat à Prælato.*
4 *Regula eſt in præcepto.*
5 *Declaratur.*
6 *Monaſterium reformari debet de Monachis ejuſdem vel alterius ordinis, nec transferri debet ad Clericos ſæculares, niſi in defectum regularium.*
Declaratur, num. 8.
7 *Eccleſia ſæcularis poteſt fieri ab Epiſcopo regularis, ſed non è converſo, niſi deficientibus regularibus.*
8 *Conventus parvi ſtatim transferri poſſunt ad Clericos ſæculares, nec ſervandi ſunt gradus cap. Inter quatuor de relig. domibus.*
9 *Conventus, in quibus ali non poteſt competens numerus religioſorum, ſunt incapaces reformationis, ſive id contingat ob reddituum tenuitatem, & n. 12. & n. 28.*
10 *Sive ob aëris intemperiem.*
11 *Sive ob infeſtationem pravorum hominum.*
13 *Conventus parvi, circumſcriptis exemptionibus, reduci poſſunt ad ſtatum ſæcularem autoritate Epiſcopi.*
14 *Joannis Mauburni invectiva in parvos Prioratus.*
15 *Generales Ordinum cur abſtinuerint à dimiſſione parvorum Conventuum & num. ſeqq.*
Bona ſuppreſſorum Conventuum cur non potuerint applicari majoribus Monaſteriis alibi exiſtentibus, ibid. verſ. Vel demum quia, *& n. 20.*
16 *Conventus parvi ab Innocentio X. ſuppreſſi in tota Italia, & inſulis adjacentibus, & n. 26.*
19 *Et bona ipſorum applicata piis uſibus in iiſdem locis, ubi Conventus exiſtunt, & n. 40.*
20 *Papa poteſt applicare bona parvorum Conventuum ſuppreſſorum aliis piis uſibus, etiam de poteſtate Ordinaria, & n. 36.*
21 *Monaſteria ad quid fundata & dotata.*
22 *Papa de poteſtate ordinaria non poteſt fundationibus Monaſteriorum derogare, & voluntates commutare.*
23 *Nec teſtamentum, vel contractum, aut aliam piam diſpoſitionem reſcindere.*
Declaratur n. 36.
24 *Privilegium ex cauſa oneroſa tranſit in contractum qui à Principe revocari non poteſt.*
25 *Papa non eſt propriè Dominus bonorum Eccleſiæ.*
26 *Contrarium, & n. ſeqq. uſque ad n. 36.*
27 *Papa non poteſt contra alias Eccleſias præſcribere & cur.*
28 *Papa habet plenitudinem poteſtatis ſingulariter, & univerſaliter in omnibus Eccleſiis.*
29 *Poteſt res, & bona omnium Eccleſiarum orbis adminiſtrare, & diſponere pro libito voluntatis, & num. ſeqq. uſque ad. n. 36.*
30 *Et facere Monachum teſtabilem de bonis Monaſterio acquiſitis.*
31 *Et jura uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri, & n. 36.*
32 *Dominium rerum Eccleſiarum propriè loquendo non eſt apud aliquam Eccleſiam particularem, ſed apud Chriſtum, & n. 37.*
33 *Papa eſt pater patrum, & cum omni Prælato in poteſtate, & juriſdictione concurrit.*
36 *Papa ex juſta cauſa poteſt rem uni Eccleſiæ auferre, & alteri dare, & ultimas voluntates commutare.*
37 *Bona ſtatim atque ſunt donata Eccleſiæ ſunt immediatè acquiſita Deo.*
38 *Donans prædium Monaſterio ſub conditione, ut recedentibus Fratribus, prædium redeat ad donantem, illud non recuperat, ſi Fratres recedant de mandato Papæ.*
39 *Teſtatoris prohibitio ne pia ejus voluntas poſſit per Papam commutari, non tenet.*
40 *Religiones plurimæ, & Monaſteria per Papam ſuppreſſa, & eorum bona aliis piis uſibus applicata referuntur.*
41 *Hiſtoria ſuppreſſionis parvorum Conventuum refertur, & num. ſeqq. uſque in fin.*
42 *Congregatio ſuper ſtatu regularium ab Innocentio X. inſtituta.*
43 *Conſtitutio pro numero perſonarum in ſingulis Monaſteriis præfigendo in Congregatione compilata.*
44 *Refertur.*
45 *Formula deſcribendi ſtatum cujuſque Monaſterii de mandato Congregationis confecta.*
46 *Bulla ſuppreſſionis parvorum Conventuum Italiæ, & inſularum adjacentium in Congregatione compilata.*
47 *Refertur.*
48 *Cauſa ſupreſſionis.*
49 *Suppreſſio & reductio ad ſtatum ſæcularem.*
50 *Reſervatio facultatis Congregationis, & præſervatio jurium fundatorum.*
51 *Termini præfixio ad dimittendos Conventus ſupreſſos coram loci Ordinario.*
52 *Facultas regularium aſportandi profanam ſuppellectilem.*
53 *Pœnarum adjectio.*
54 *Prohibitio faciendi Divina in Conventibus ſuppreſſis ſub pœna interdicti.*
55 *Ordinariorum facultas expellendi regulares à Conventibus ſuppreſſis, & cætera.*
56 *Deputatio Sacerdotum ſæcularium ad curam animarum dictis Conſtitutionibus incumbentem.*
57 *Applicatio bonorum.*
58 *Prohibitio erigendi nova loca regularia.*
59 *Declaratio intentionis Papæ providendi extra Italiam. Obſtaculorum remotio, ibidem.*
60 *Contrarium derogatio.*
61 *Archiepiſcopi Gneſnenſis litteræ ad Innocentium X. pro extentione Bullæ* inſtaurandæ, *ad Regnum Poloniæ.*
62 *Litteræ Congregationis exprimentes nominatim Conventus ſuppreſſos, & exquirentes Epiſcoporum & Capitulorum ſententias pro bonis applicandis.*
63 *Relationes applicationis bonorum Conventuum ſuppreſſorum à Papa ad ſe relatas approbavit.*
64 *Litteræ circulares ſuper grangiis & membris etiam curatis Monaſteriorum.*
65 *In grangiis, & membris Monaſteriorum habitare non poſſunt regulares Sacerdotes, ſed converſi tantum pro bonorum adminiſtratione.*
66 *Miſſæ in Capellis grangiarum quando, & à quibus celebrandæ.*
67 *Cura animarum in grangiis, & membris Monaſteriorum exerceri non poteſt per regulares, ſed per Vicarios perpetuos, vel amovibiles ab Ordinario deputandos.*
Grangiarum bona reſervantur ipſarum Monaſteriis ibidem.
68 *Canonicorum Regularium Lateranenſium grangiæ, & parochiales ab Innocentio X. declarantur comprehendi in ejus Bulla* inſtaurandæ.
69 *Conventus plurimi primùm ſuppreſſi, ac deindè ex rationabilibus cauſis à Papa Religionibus reſtituti.*
Regulares de jure facultatem non habent uniendi Eccleſias, etiam ſibi pleno jure ſubjectas, ibidem, verſ. Præterea.
Unio parvorum Conventuum ejuſdem Religionis in eodem loco exiſtentium qua lege facta fuerint ibidem.
70 *Decretum Innocentii X. ſuper ſubjectione nonnullorum Conventuum juriſdictioni Ordinarii loci refertur & n. ſeqq.*
71 *Conventus ſuppreſſi, & poſtea Religionibus reſtituti ſubjiciuntur Ordinario quamdiù actu non alunt duodecim Religioſos.*
72 *Quòd ſi non alant quatuor Sacerdotes, & duos converſos, gratia reſtitutionis nulla eſt.*
73 *Conventus numquam ſuppreſſi, in quibus non aluntur ad minùs quatuor Sacerdotes & duo converſi, ſunt ſubjecti juriſdictioni Ordinariis loci.*
74 *Decretum Urbani VIII. ſuper Monaſteriis erectis cum pauciori numero, quàm duodecim Religioſorum, præſervatur in decreto Innocentii X.* Ut in parvis.
75 *Licentias recipiendi Novitios Congregatio multis Religionibus conceſſit ante diem 22. Julii 1652. ſed poſtea abſtinuit de mandato Papæ, uſque ad diem 3. Julii 1654.*
76 *Licentiam recipiendi Novitios poſt diem 3. Julii 1654. quæ Religiones obtinuerint.*
77 *Decreta S. Congregationis ſuper ſtatu regularium pro novitiis recipiendis, & n. ſeqq. uſque in fin.*
Conventus à Congregatione deſignati pro novitiatibus, & profeſſoriis, n. 57.
78 *Licentia recipiendi Novitios infra numerum præfixum in qualibet provincia.*
79 *Examen novitiorum, & n. ſeqq.*
80 *Ætas in novitiis, Clericis & converſis quæ.*
81 *A novitiis nihil recipiendum, excepto victu, & veſtitu tempore probationis.*
82 *Novitii poſt profeſſionem in profeſſorio ſunt collocandi.*
83 *In novitiatibus & profeſſoriis Superior, & familia à quibus conſtitui & amoveri poſſit.*
84 *Vita communis in novitiatibus & profeſſoriis exactè obſervanda*

1 RElatum. Monachi incorrigibiles de Monaſterio expellentur & reformabitur Monaſterium de Fratribus alterius Ordinis, ſi de Monachis ejuſdem Ordinis reformari non poteſt. Hoc dicit ſecundum Joannem Andream cui ſubſcribunt Butr. Card. Ancharanus, Abbas & Joannes de Anan. & ſunt duæ partes. In prima exceſſus narratur. In ſecunda corrigitur h c *Ideòque*.

2 Nota primò hic *& alios exemplo ſuo corrumpunt.* Malum exemplum Monachorum eſſe contagioſum & alios inficere, polluitur enim ex uno peccatore populus; & ſic ex una ove morbida univerſus grex inficitur, ſic ex uno fornicante vel aliud quodcumque ſcelus committente plebs univerſa polluitur, quæ ſunt verba cap. *Sed illud* 45. *diſt.* & in exemplum culpa vehemens oſtenditur, quandò pro reverentia Ordinis peccator honoratur dicit textus *in cap.* Nemo 83. *diſt.* quod
3 maximè procedit ſi malum exemplum provenit à Prælato, nam ut legitur *in c. Præcipuè* 11. *q.* 3. *Scire Prælati debent, quòd ſi perverſa unquam perpetrant, tot mortibus digni ſunt, quot ad ſuos ſubditos perditionis exempla tranſmittunt*, confert Concilium Tridentinum, *cap.* 1. *ſeſſ.* 22. *& cap. primo, ſeſſ.* 24.

4 Secundò nota hic *Capellas*, regulam eſſe in præcepto, prout hic notat Bernardus poſt caſum & in gloſſa 1. & patet ex Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *de Regul. c.* 1. ubi præcipitur ut omnes Regulares tam viri quàm mulieres ad regulæ quam profeſſi ſunt præſcriptum, vitam inſtituant & componant; ſed Hoſt. hic & Joannes Andreas *n.* 2. Butr. *n.* 4. & Anchar. *n.* 3. dicunt hoc verum eſſe indiſtinctè quoad tria ſubſtantialia, de quibus notatur *in c. ex parte ſuprà de regul.*
5 & quoad ea quæ continentur *in c. cùm ad Monaſterium ſuprà de ſtat. Monach* omnia verò alia quæ habentur in regulis, non putant eſſe in præcepto, alioquin vix unus de quatuor Monachis ſalvaretur. Et ſubdit Joannes Andreas per hoc commendari regulam Prædicatorum per quam tranſgreſſores Conſtitutionum ad pœnam obligantur, ſed non ad mortale in his quæ per ſe non ſunt mortalia, de fratribus autem Minoribus remittit ad clem. *exivi*, §. *Cùm igitur &* §. *ſeq. de verb. ſignif.* ſed tu in hoc articulo pleniùs diſtingue, ut optimè hic per Abb. *n.* 6. & adde quod ſcripſi *in c. explicari n.* 4. *& ſeqq. ſup. de obſerv. jejun.*

6 Ultimò nota ex textu caſum ſingularem in quo per Epiſcopum poteſt alterari ſtatus Eccleſiæ Regularis, nam ſi non poteſt reformari de Monachis ejuſdem Ordinis, ut hic. Quid ergò ſi non reperiantur Regulares etiam alterius Ordinis? Dicit Joannes Andreas & Abbas poſt eum *n.* 3. quòd tunc poterunt inſtitui ſæculares *per c. Inter quatuor, ſuprà de Relig. dom.* ubi probatur, in hoc tamen ſervandi ſunt certi gradus. Primò enim Monaſterium reformari debet de Regularibus ipſius Monaſterii. Secundò in defectum eorum de Religioſis ejuſdem Ordinis. Tertiò deveniendum eſt ad Regulares alterius Ordinis; & poſtremò in defectum omnium Regularium poterunt hic inſtitui Clerici ſæculares, ut hic per Hoſt. *n.* 3. in verbo *reformari* & Abb. *n.* 5. ubi ait. (Dic ergò quòd
7 primò debent induci Monachi Monaſterii ad obſervandum, ut hic & ſi ſint incorrigibiles, debent reformari de Monachis ejuſdem Ordinis ſi haberi poſſunt, ut hic, & in defectum debent aſſumi de alio ordine, omnibus autem deficientibus recurrendum eſt ad Clericos ſæculares, ut *in d. cap. Inter quatuor*; & ſic eſt caſus in quo poteſt Epiſcopus Eccleſiam Regularem reducere ad ſtatum ſecularem) Hæc Abb. quos gradus poſuerunt etiam in eodem cap. *Inter quatuor*, gloſſa unica, Hoſt. *n.* 2. in verbo *defectum*; & diſtinctiùs Joannes Andreas *eodem n.* in verbo *Ordinarii*. Butr. *n.* 5. Card. *in fin.* Abb. *n.* 1. verſ. *Oportet tamen* & Joan. de Anan. *n.* 2. verſ. *& conſidera.* Quamobrem quamdiù Monaſteria per Regulares remanere potuerint ordinata, non ſunt ad ſæculares Clericos transferenda, quæ ſunt verba Innocent. III. in d. Decretali *Inter quatuor de Rel. dom.* & hic plenè ſcripſi, ad idem text. *in c. poſſeſſiones hic, non debes Eccleſias in quibus Monachi miniſtrare conſueverunt, Clericis vel laicis aſſignare, ſuprà de reb. Eccleſ. non alien.* ſemper enim reformari debet Monaſterium de hominibus ejuſdem profeſſionis, ſi fieri poteſt, ut ait gloſſa hic poſt caſum. Undè Benedictus XII. in Bulla Reformationis Monachorum Ordinis Sancti Benedicti quæ incipit *Summi Magiſtri c.* 35. Bullar. *tom.* 1. *pag.* 195. ſic ſtatuit. *Si aliquod Monaſterium ipſius Ordinis ſeu Religionis lapſum in Religione vel obſervantia regulari patiatur, qui per Abbatem vel alium Adminiſtratorem, vel Monachos ejuſdem Monaſterii veriſimiliter reparari non poſſit, autoritate Apoſtolica aſſumantur de alio Monaſterio, in cultu ejuſdem Religionis vigente, Monachi idonei & ad dictum Monaſterium lapſum patiens, tranſmittantur, inibi quamdiù expediens fuerit, moraturi, per quos lapſus hujuſmodi reparetur.* Item in Concilio Calcedonenſi, *c.* 24. ſic legitur, *Quæ ſemel dicata ſunt Monaſteria cum conſilio Epiſcoporum, maneant perpetuò Monaſteria & res quæ ad ea pertinent, Monaſteriis reſervari oportet; nec poſſe ea ultrà fieri ſæcularia habitacula*, refertur *in c. Quæ ſemel* 19. *q.* 3. & concordat *c. penult. il ſecondo & cap. dudùm* 18. *q.* 2. & Concilium Aquiſgranenſe ſub Gregorio IV. *c.* 18. Conciliorum *tom.* 3. *part.* 1. *ſect.* 2. *p.* 311. *hic Monaſteria Divinis ſolummodò cultibus dicata non debere, ſæcularibus dari & Canonica prodit autoritas & ipſorum deſtructio locorum.* Quin imò Othoni Imperatori cogitanti expellere Monachos diſſolutè viventes à Monaſterio Sancti Pauli de Urbe; & hic Clericos ſæculares inſtituere, apparuit noctu per viſum Beatiſſimus Apoſtolus Paulus, eumque ſeriò admonuit ut à propoſito deſiſteret & in propria vocatione reemendaret corruptos, ut refert Card. Baron. ad annum Chriſti 996. & dixi latiùs *in d. c. Inter quatuor n.* 8. *de Rel. dom.* & ex his collige differentiam inter Eccleſiam Regularem & ſæcularem, nam Epiſcopus non poteſt Regularem Eccleſiam transferre ad ſtatum ſæcularem, niſi in defectum Regularium ejuſdem vel alterius Ordinis, ut ſæpiùs repetitum eſt, at verò Eccleſiam ſæcularem benè poteſt transferre in Regularem favore Religionis, ut *in c. Apoſtolicæ de donat. & c. Bonæ rei* 12. *q.* 2. *& in c. ad audientiam il ſecondo de Eccleſ. ædificand.* & hic gloſſa ſecunda & Abbas hic *n.* 4.

Declara nunc notabiliter quod dictum eſt de Monaſterio
non transferendo ad Clericos ſæculares, niſi in defectum Re- 8
gularium, ut locum habeat ſi Monaſterium in quo Regularis obſervantia eſt collapſa, ſit tale, ut in eo ali poſſint tot Monachi, ſeu Religioſi, quot ſufficiant ad obſervantiam regularium inſtitutionum, cujuſmodi erat Monaſterium de Breſcia, de quo in hoc cap. & Monaſterium S. Pauli de quo ſupra proximè; tunc enim non debet ſtatim reduci ad ſtatum

NE CLERICI, VEL MONACHI

Alexander III. in Concilio Turonen.

CAPUT III.

NOn magnoperè antiqui hoſtis invidia: & infrà. Indè nimirum eſt, quod in Angelum lucis ſe more ſolito transfigurans, ſub obtentu languentium fratrum conſulendi corporibus, & Eccleſiaſtica negotia fideliùs pertractandi, regulares quoſdam ad legendas leges & confectiones phiſicales ponderandas, de clauſtris ſuis educit. Undè ne occaſione ſcientiæ, ſpirituales viri mundanis rurſus actionibus inſolvantur, Statuimus, ut nulli omninò poſt votum religionis, & poſt factam in aliquo loco religioſo profeſſionem, ad phiſicam legesve mundanas legendas permittantur exire. Si verò exierint, & ad clauſtrum ſuum infra duorum menſium ſpatium non redierint, ſicut excommunicati ab omnibus evitentur, & in nulla cauſa, ſi patrocinium præſtare voluerunt audiantur, reverſi autem in choro, capitulo, menſa, & cæteris ultimi fratrum exiſtant, & (niſi fortè ex miſericordia ſedis Apoſtolicæ) totius ſpem promotionis amittant.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi exeuntes ad audiendas leges vel Phiſicam, niſi infra duos menſes ad clauſtrum redeant, excommunicati ſunt & alias pœnas incurrunt de quibus hic.*
2 *Phiſica, id eſt medicina.*
3 *Regularis in ſæculo admiſſus in Collegium Doctorum utriuſque Juris an de ſui Superioris licentia in eo intereſſe & ſuffragari valeat & n. ſeqq. uſque in finem.*
4 *Inobedientia regularis excluditur ex licentia Prælati petita & obtenta.*
5 *Religioſus non eſt proprietarius, qui emolumenta Collegii non ſibi, ſed Monaſterio lucratur.*
6 *Monachus ad utilitatem Monaſterii eſt capax donationis, legati & hæreditatis tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato, & n. 23.*
7 *Conciliaris Materia dicitur quæ continetur in Canonibus à Concilio Tridentino innovatis.*
8 *Regularis qui in ſæculo Juri civili operam dedit, de ſui Superioris licentia promoveri poteſt ad gradum Doctoratûs.*
9 *Negotia ſæcularia æquè prohibentur ſacerdotibus ſæcularibus ac regularibus.*
10 *Presbiteri ſæculares poſſunt eſſe de collegio Doctorum Juris civilis.*
11 *Collegium in quo ſunt pariformiter Clerici & laïci in dubio cenſetur Eccleſiaſticum.*
12 *Collegium Doctorum utriuſque Juris quale cenſeatur.*
13 *Jus Canonicum eſt potentius ac dignius Jure Civili.*
14 *Regulares poſſunt eſſe de Collegio Eccleſiaſtico, ſeu Doctorum Juris Canonici.*
15 *Theologiæ appellatione venit etiam ſcientia Canonica.*
16 *Regulares non habent velle, aut nolle, ſed ſunt mortui mundo & ſervo æquiparantur.*
17 *Declaratur & n. 22.*
18 *Regularis ex ſui Superioris licentia poteſt poſtulare pro ſui Monaſterii utilitate.*
19 *Item poteſt eſſe procurator pro amico ſui Monaſterii etiam laïco.*
20 *Præparantis & præparati idem eſt judicium.*
21 *Et Judex cauſa præparantis eſt Judex cauſa præparatæ.*
22 *Regulares retinent generis nobilitatem, jus ſanguinis, ſuitatis & Civitatis.*
24 *Regulares in materia favorabili veniunt Clericorum appellatione.*
25 *Religioſus ex ſententia D. Thomæ poteſt eſſe de Collegio ſæcularium Magiſtrorum.*
26 *Intellectus*, cap. In nona actione, 16. quæſt. 7.
Profeſſionis diverſæ homines an & quandò poſſint in eodem officio ſociari, ibidem.
27 *De Collegiis diverſis an & quandò qui eſſe poſſit.*
28 *Pariſienſium quorumdam error qui ſtatum Religioſorum mendicantium damnatum aſſerebant, confutatur à D. Thoma in Opuſculo juſſu Clementis IV. edito & ab eodem approbato.*

1 [1] NOn magnoperè. Religioſi profeſſi exeuntes ad audiendas leges vel phiſicam, niſi infra duos menſes ad clauſtrum redeant excommunicati ſunt, & in nulla cauſa patrocinari poſſunt & in Choro, Capitulo, & cæteris erunt ultimi & ſine diſpenſatione Papæ non promoventur. Hoc dicit
2 & expone phiſicam, id eſt medicinam, prout Doctores intelligunt & colligitur ex littera hîc. *Sub obtentu languentium fratrum conſulendi corporibus, ad hoc cap. Ad aures* hîc, *in arte phiſica, de ætat. & qualit.* dividitur in tres partes. Primò ponit factum reprehenſibile. Secundò id fieri prohibet, hîc, *Undè ne.* Tertiò quadruplicem pœnam imponit, *Si verò antiqui hoſtis.* Deſumpta eſt hæc Conſtitutio ex canone nono Concilii ab Alexandro III. Turonis habiti anno 1163. quo Victor Antipapa, ejuſque fautores ſchiſmatici judicio 17. Cardinalium & 124. Epiſcoporum excommunicati fuerunt; de hoc in cap. 1. & hîc per gloſſ. 1. *infra de Schiſm.* Refertur hæc ipſa Conſtitutio, declaratur & extenditur ab Honorio III. *in c. Super ſpecula, infra eodem*, ut hîc plenè dixi, item declaratur à Bonifacio VIII. *in cap. 1. eod. tit. lib. 6.*

Hîc. Quæro præter alios; ſuppoſito quòd in Collegio Doctorum utriuſque Juris ex præſcripto litterarum Apoſtolicarum tam laïci, quàm Clerici admitti poſſint, item poſito decreto Concilii Tridentini. *cap. 1. ſeſſ. 22. & cap. 1. & 2. ſeſſ. 25. de regul.*

An Doctor in ſæculo ſemel in ipſum Collegium admiſſus, 3
ſi poſteà Religionem capacem bonorum in communi profiteatur ex ſui Superioris licentia eidem Collegio intereſſe, atque in eo ſuffragari valeat.

Cùm nuper hoc dubium fuiſſet in Sacra Congregatione Concilii propoſitum, quod pertinet ad *c. 1. & 2. ſeſſ. 25. de regular.* contra regulares inobedientes & proprietarios. Sacra Congregatio cenſuit decreta illa non obſtare regulari quo minùs ad d. Collegium accedere, atque in eo ſuffragari queat, nam inobedientia tollitur ex licentia Superioris petita & obtenta, *cap. Religioſus, de teſtam. lib. 6.* & Clem. *Religioſis*

5 *Religioſis eodem titulo*; & vitium proprietatis excluditur ex
6 eo, co quòd emolumenta indè provenientia religioſus non ſibi, ſed Monaſterio lucratur, *c. Cùm ad Monaſterium §. Prohibemus ſupra de ſtat. Monachor. cum ſuis concordantibus.* Undè videmus ad utilitatem Monaſterii Monachum eſſe capacem donationis, legati, & hæreditatis tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, ut in Auth. *de Sanctis Epiſcop. §. Sed & hoc præſenti, coll. 9. Auth. Niſi rogati, Cod. ad Trebell.* l. *Deo nobis §. 1. Cod. de Epiſcopis & Clericis, & c. In præſentia cum materia, ſupra de probat.* Et quoad hoc cùm
7 nulla alia ſubſit difficultas, non videtur eſſe opus uberiori diſputatione. Sed quod ſpectat *ad cap. 1. ſeſſ. 22.* Sacra Congregatio tametſi majori parte exiſtimaverit petendam eſſe dubii ſolutionem à jure communi, cùm Concilium ibi nihil novi ſtatuat, ſed tantùm innovet ſacros Canones contra Clericos ſæcularibus negotiis ſe immiſcentes; tamen quia hæc admiſſio in Collegium ſi prohibetur à ſacris Canonibus utique etiam prohibetur à Concilio illos innovante, ſecundum theoricam Aretini *conſ. 36. Videtur n.* 18. idcircò operæ pretium putavi hunc articulum diligenter examinare, difficultas igitur huc tantùm vertitur, an ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Regularis de licentia Superioris in dictum Collegium utriuſque Juris admitti & ſuffragari poſſit.

Ad quod videtur affirmativè reſpondendum; nam duobus modis potiſſimum jus commune videri poteſt obſtare regulari quominùs poſſit admitti; id eſt aut ex parte ipſius admiſſionis, quæ veluti negotium ſæculare cenſeri debeat religioſis interdicta, aut ex parte ipſius regularis, qui cùm ſit mortuus mundo, perdidit per profeſſionem jus illud, quod in ſæculo acquiſierat intereſſendi Collegio, atque in eo ſuffragium ferendi; ſed neutro modo jus commune obſtat; & quidem non ex parte admiſſionis in Collegium; quia etſi regularibus tanquam ſæculare negotium prohibeatur auditio Juris Civilis, ut hîc juncta declaratione *c. Super ſpecula, infra eodem*, tamen hæc prohibitio uti pœnalis ad alios caſus non extenditur, ut clarè probatur *in c. Unico eodem tit. lib.* 6. & ſcripſi pleniùs in prædicta Decretali. *Super ſpecula à n.*
8 13. uſquè ad *n.* 18 undè videmus eam non habere locum in docentibus ſeu interpretantibus Leges civiles, ut patebit infra *n.* 19. Et ob eamdem rationem qui in ſæculo juris civilis ſtudio operam dedit, non prohibetur ex ſui Superioris licentia promoveri ad gradum Doctoratus ejuſdem juris, ut pluribus reſpondit Cald. *conſ. 2. An Abb. de Mag.* & ſequitur Fel. *in c. Cùm d licta num. 19. de reſcript.* Undè quemadmodum prohibitus audire leges non cenſetur prohibitus obtinere gradum Doctoratûs in jure Civili, ſed poteſt Collegium ingredi pro hujuſmodi gradu adipiſcendo; ita nec debet cenſeri prohibitus eumdem gradum aliis conferre & ad hunc effectum Collegio intereſſe, cùm minor videatur ratio prohibitionis in collatione gradûs activa quàm paſſiva, argumento textûs *in c. Si celebrat, de Cler. excomm. miniſt.*

Ad hæc negotia ſæcularia & in ſpecie auditio juris civilis
9 æquè prohibetur ſacerdotibus ſæcularibus, atque regularibus
10 ut patet in d. cap. 2. *Super ſpecula infra eodem.* Sed ingreſſus in Collegium utriuſque Juris non prohibetur ſacerdotibus ſæcularibus; ergò nec regularibus. Minor probatur non ſolùm ex fundatione hujus Collegii, in quo ex forma litterarum Apoſtolicarum etiam Presbiteri & Epiſcopi admitti poſſunt; ſed etiam ex diſpoſitione juris communis, quia prohibitio *d. c. Super ſpecula* cùm loquatur in ſuo ſpeciali caſu audientium Leges Civiles, extendi non debet ad hunc caſum omiſſionis in Collegium Doctorum juris civilis tanquam diverſum, *ad l. Papinianus exuli ff. de minoribus & l. fin. ff. de calumniat. cum ſimil. & deducitur ex d. c. Unico, infra eod. lib. 6.* & ita in his terminis presbiteros ſæculares de jure communi non prohiberi in hujuſmodi Collegium admitti, reſpondit Alvar. *conſ. 30. lib. 2. tom.* 1. ſecundum novam impreſſionem.

11 Quibus accedit quòd hoc Collegium cùm ſit mixtum pariter Clericorum & laïcorum in dubio cenſeri debet Eccleſiaſticum, quia magis dignum trahit ad ſe minùs dignum *c. Quanto de Judiciis*, juxta doctrinam Bart. *in l. fin. n. 15. ff. de Colleg.* illic, quem ſequitur Abb. *in c. Ex litteris n. 3. de Conſtit.* Silveſter. *in verb. Collegium in princip.* & Covarr. *pract. q. c. 36. n. 5. Tertio*; quod abſque dubio procedit ubi eſt favor magis digni ut trahat & non trahatur, in hac ſpecie, Put. *deciſ. 157. n. 6. lib. 3.* imò eo caſu præfertur magis dignum, etiamſi minùs dignum excedat in quantitate vel numero, ut ſcripſi latiſſimè *in c. Cùm propterea n. 53. uſque ad n. 74. ſupra de Jure patr.* & probatur *in c. Per tuas de Arbitr.* ubi patet poſſe compromitti de re ſpirituali in duos laïcos propter adjunctionem unius Clerici & in aliis concordantibus hîc poſitis.

12 Rursùs cùm Collegium hoc mixtum ſit Doctorum Juris Canonici & Juris Civilis, videtur eſſe Collegium Canoniſtarum; quia mixtum ex duabus naturis aſſumit ſibi naturam à potentiori & digniori, ut notat Abbas per illum textum, *in c. de Jure in 1. not. verſ. Item ex hoc de Jure patron.* & Lambert. poſt eum *in tractatu illius tituli lib. 1. part. 2.*
in 4. qu. princip. art. 3. n. 2. Nec dubitari poteſt quin Jus 13
Pontificium ſit potentius ac dignius Jure Cæſareo, ut in *c.* 1. cùm hic notatis per Hoſtien. *n. 1. in ver. Adjuvantur*,
Joan. Andr. *n. 2.* & Doctores, *infra de novi operis nunciatione.* 14
Quod cùm ita ſit, quatenus etiam religioſi de Jure prohiberentur eſſe de Collegio laïcali, ſeu Doctorum Juris Civilis & hoc intelligeretur eſſe negotium ſæculare Clericis regularibus interdictum, quod negatur; tamen non prohibentur eſſe de Collegio Eccleſiaſtico Doctorum Juris Canonici; alioquin nec eſſe poſſent de Collegio ſacræ Theologiæ, contra rationem expreſſam *in d. c. Super ſpecula verſ. Quia verò Theologiæ ſtudium cupimus ampliari infr. eod.* &
contra textum *in c. penult. & c. fin. infra de Magiſtris.* 15
Quin imò Theologiæ appellatione de qua loquitur prædicta Decretalis, *Super ſpecula*; venit etiam ſcientia Canonica, ut hic notat Abbas *n. 7.* facit textus *in c. Qualiter & quandò il. ſecundo de Accuſat. in c. Nimis de jurejur. & in c. 1.* cùm hic notat *de juram. calumn.*

Sed neque ex parte ipſius regularis videtur prohibita hu- 16
juſmodi admiſſio in Collegium Doctorum Juris Civilis, nam etſi religioſus non habeat velle, aut nolle, *c. Quorumdam, & c. Si religioſus, de elect. lib. 6.* habeaturque pro mortuo *c. Placuit il. ſecundo 16. q. 1. c. Cùm dilecta* & hîc Felin. *n. 15. ſupra de reſcript.* & ſervo æquiparetur, *c. Exiit qui ſeminat §. Ad hæc cùm fratres de verbor. ſignif. lib. 6.* &
notat Innoc. *in c. Cùm olim, il. ſecundo infra de Privilegiis.* 17
Tamen hujuſmodi regulæ & aliæ conſimiles procedunt ſi religioſus conſideretur quantùm in ſe eſt, præſcindendo à Prælati ſui autoritate; ſecùs autem ſi conſideretur in ordine ad ſuperiorem ac ſuppoſita ejus licentia, ut probatur in *c. Religioſus de teſtamen. in 6.* & in Clem. *Religioſis eod. tit.* ubi religioſus executor ab aliquo deputatus non poteſt, cùm velle vel nolle non habeat, hujuſmodi officium ſuſcipere niſi à Superiore ſuo petita ſuper hoc licentia & obtenta.

Undè videmus religioſum, licet ſit mortuus mundo multa 18
tamen negotia gerere poſſe de licentia Prælati, nam & poſ- 19
tulare poteſt pro ſui Monaſterii utilitate, *cap. 2. de Poſtul.* Quin imò & pro amico Monaſterii, etiam laïco poteſt eſſe procurator, ut poſt Innoc. & alios tradit Ludovic. Roman. *ſingul.* 278. & in ſpecie poteſt adipiſci gradum doctoratûs in Jure Civili, ut ſuperiùs diximus, *n.* 8. Rurſùs poteſt Jus Civile ſecundum opinionem Abbatis *in d. c. Super ſpecula n. 16. infra eod.* ubi concludit, (Prohibitionem de qua hîc eſſe intelligendam de audientibus tantum ſeu ſtudentibus legentes autem non putat incurrere has pœnas, quia verba illis non conveniunt & à verbis Conſtitutionis pœnalis non eſt recedendum, præſertim, quia in eis non procedit ratio, quæ militat in addiſcentibus, nam addiſcens, ut ipſe ait, videtur moveri malo zelo, ſcilicet ut involvatur rurſus actionibus mundanis in patrocinando; & ſimilibus, ſed ille qui priùs ſcientiam iſtam didicitam docet, non facit ut involvatur actionibus mundanis; imò communicat aliis ſcientiam in ſe bonam & neceſſariam ad regimen orbis.) Hæc ille. Neque huic opinioni adverſatur littera hujus textûs, hîc *Ad legendas legem vel phiſicam*, quia Papa *in d. c. Super ſpecula*, intellexit & declaravit hæc verba de audientibus, non autem de legentibus ſeu docentibus. Et ſententiæ Abbatis adhærent ex Recentioribus, Navarr. *in manual. c. 27. n. 116. in fin.* Tolet. *in ſumm. lib. 1. c. 38. num.* 6. & latiùs Suarez *tom. 5. in 3. part. diſt. 23 ſect. 3. num.* 17. hunc articulum diffusè examino *in d. c. Super ſpecula, à n.* 18. *uſque ad n. 21. & n. 37. uſque ad n.* 45. Ex eo autem quòd regularibus non ſit prohibitum docere Jus Civile, ſequitur ut nec etiam ſit prohibitum ſuffragari pro gradu ejus facul-
tatis adipiſcendo; etenim qui poteſt præparare ad gradum 20
doctoratûs docendo poteſt etiam ſuum Miniſterium impertiri in eo gradu conſequendo cùm idem jus ſit in præparato quod in præparante, *l. In argento & l. ſi uxori, §. fin. ff. de auro & argento leg.* & è converſo, ut *in l. 3. §. 1. ff. de liber. exhi-*
ben. Ideòque videmus judicem cauſæ præparantis eſſe judicem 21
cauſæ præparatæ, ut notat Bald. *in l. Ordin. col. 2. Cod. de rei vend.* & Fel. poſt eum *in c. Paroc. n. 5. infra de ſent. exc.* facit textus *in l. Quominus, ff. de fluminibus, & in l. 1. §.*
Cœpiſſe ff. de Pollicit. Deindè conſiderandum eſt propoſitiones 22
illas, quòd regularis ſit mortuus mundo, non habeat velle, vel nolle, & his ſimiles vindicare ſibi locum in his tantùm negotiis, quæ ſolis laïcis conveniunt, non autem in his quæ competunt promiſcuè tam laïcis, quàm Clericis. Ideoque regularis retinet generis nobilitatem, Bald. *in c. Cum in magiſtrum de elect.* item jus ſanguinis Abbas *in c. quia nos numero 2. de teſtam. in* jus ſuitatis, Alex. *in l. Sub conditio-* 23
ne in 2. notab. ff. de liber. & poſthum. item jus Civitatis Bart. *in l. 1. n. 10. ff. ad municipal.* omneque jus ſuccedendi de jure civili. Et ideò poſteaquam *in l. Deo nobis, Cod. de Epiſcopis & Clericis*, dictum fuerat religioſos eſſe mundo mortuos, ſtatim *in §. 1. decernitur*, eos habere jus ſuccedendi in beneficium religionis. At jus ſuccedendi ad Colle-

29 de Anchar. *in proœm. ſexti*, *cap. Sacroſanctæ n.* 3. Papam habere latiſſimum arbitrium in rebus Eccleſiaſticis omnium Eccleſiarum transferendi; & pro libito diſponendi; & aſſignat rationem differentiæ inter res Eccleſiarum & res privatorum; & ante eum Bald. illius Præceptor *d. conſ.* 24. *in princ. lib.* 2. (Papa, inquit, poteſt res & bona omnium Eccleſiarum Orbis adminiſtrare, & diſponere pro libito voluntatis, præſertim ſubſiſtentibus cauſis & quod fit ab eo, videtur procedere ab ore Dei,) *cap. Si omnes*, 19. *diſtin.* & idem Bald. *conſ.* 175. *Papa, ſive Eccleſia Romana lib.* 2. conſuluit pro validitate venditionis bonorum cujuſdam Monaſterii factæ per Papam cuidam nobili, *&* *n.* 2. ſic ait. (Præterea hic Dominus Papa non vendidit rem alienam, ſed ſuam, nam omnes res Eccleſiarum ſuæ ſunt quoad plenam & liberam diſpoſitionem.) Item Soccin. ſen. *conſ.* 13. *Præſens concluſio vol.*
30 1. ſimiliter reſpondit Papam poſſe facere Monachum profeſſum teſtabilem, & dare illi facultatem donandi bona Monaſterio acquiſita, *&* *n.* 34. ſic loquitur; (Nec dicat quiſpiam, quòd Papa non poſſit præjudicare Eccleſiis, vel Monaſteriis ſupra hujuſmodi bonis, quoniam hoc eſt manifeſtè falſum, quoniam Papa in beneficiis, & ipſorum bonis habet omnimodam & abſolutam poteſtatem, *cap.* 2. *in princip. de præbend. lib.* 6. Clem. 1. *Ut lite pendente*, notat gloſſ. 9. *qu.* 3. *cap. Per principalem*, & probatur, 78. *diſtin. c. Oportebat*, *&* 97. *diſt. Eccleſiæ*, tenet Joan. Andr. *in c.* 1. *de Summ. Trin. lib.* 6. & poſito quod verum dominium non ſit ſuum, ſecundum quod aliqui voluerunt, tamen ipſe habet omnimodam, & abſolutam diſpoſitionem, adminiſtrationem; & diſpenſationem & poteſt unire Eccleſias & ſupprimere dignitates, & alteram alteri ſubjicere, & jura unius alteri dare, ut 16. *q.* 1. *c. Et temporis*; *&* §. *Sunt duo*, *de exceſſ. Prælat. c. Sicut unire*, *de offic. legat. c. Tranſlationem*, ſicut Princeps poteſt de rebus fiſcalibus, *l. Bene à Zenone*, *Cod. de quadrien. præſcript.*) Hactenus verba Mariani Soccini. Quin
31 imò dicunt Lud. Roman. *conſ.* 400. *circa primum in* 1. *col. & in* 10. *col.* & ex illo Corneus *d. conſ.* 349. *in* 6. Papam poſſe etiam ſine cauſa jura unius Eccleſiæ auferre, & dare alteri ſi vult, dicentes hoc eſſe expreſſum in *c. Ex multiplici*, *de Decimis*, & in Clem. *Dudum*, §. *Nos de Sepult.* idemque dixerunt in *c. Conſtitutus*, Butr. *n.* 7. & Abb. *n.* 15. *de Relig. Domib.* & voluit gloſſ. in *cap. Si gratioſe*, *in ver. A Romano*
32 *Pontifice*, *in fin. de reſcript. lib.* 6. quam ſequitur Decius *conſ.* 341. *Viſo puncto*, *n.* 9. quibus demum addo Paulum de Caſtro *conſil.* 288. *ſub. n.* 3. *lib.* 1. ubi notabiliter ait; (Aut quæritur an Papa poſſit auferre alicui Eccleſiæ dominium rei ſuæ, vel aliquod jus illi quæſitum, & clarum eſt, quòd ſic ex ſola voluntate & ſine aliqua cauſa, licet facere hoc non debeat per ea quæ habentur in *c.* 1. 22. *diſt. & d. cap. Conſtitutus de Relig. Domib. de privileg. c. Antiqua*, & ratio eſt, quia dominium rerum Eccleſiaſticarum, propriè loquendo non eſt apud aliquam Eccleſiam particularem, ſed apud Chriſtum, ut notat Innoc. *de cauſ. poſſeſ. & propriet. c. Cum ſuper*, cujus Papa eſt Vicarius cum omnimoda poteſtate in terris, eo quia Eccleſia Catholica, cujus Chriſtus eſt caput, eſt una, cujus Principatus eſt apud Eccleſiam Romanam, quæ fuit à Deo immediatè inſtituta; cæteræ verò Eccleſiæ tanquam rivuli fuerunt inſtitutæ ab ipſa Romana Eccleſia, ut *d. c.* 1. 22. *diſt. &* 24. *q.* 1. *cap. Loquitur*; & ideò quidquid juris eſt apud particulares Eccleſias, eſt etiam apud Papam, qui, ut dixit Joan. Monachus eſt pater pa-
33 trum, & cum omni Prælato in poteſtate, & juriſdictione concurrit; undè quando aufert rem alicui particulari Eccleſiæ, potiùs dicitur auferre adminiſtrationem, quàm dominium, *extra de donat. c.* 2. quia dominium eſt potiùs apud ipſum Papam, cùm ſit apud Chriſtum, cujus eſt Vicarius, vel apud Eccleſiam Catholicam, quæ eſt una, cujus ipſe eſt Princeps per illa verba Chriſti ad Petrum: *Paſce oves meas.*) Hactenus verba Pauli de Caſtro, & eum ſequitur Decius *d. conſ.* 341. *n.* 8. *&* 9. Ex quibus apparet hanc opinionem com-
34 muniter teneri, quam etiam amplectuntur noviſſimè Domini de Rota apud Merlin. *deciſ.* 775. *tom.* 2. ubi reſolvunt Papam eſſe dominum omnium bonorum Eccleſiarum & habere plenariam diſpoſitionem, jure Monarchico quod apud eum reſidet, in univerſum corpus Eccleſiæ, & ſingula ejus membra, idque confirmant quàmplurimis autoritatibus & rationibus. Et idem repetunt in terminis noſtris *deciſ.* 846. nam cum fel. rec. Clemens VIII. ſæculariſaſſet omnes Eccleſias, & beneficia Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini
35 principatus Cataloniæ, illaque & illorum proprietatem; & dominium ſuæ, ac Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni duntaxat reſervaſſet, Rota reſolvit hujuſmodi reſervationem intrare etiam ultra regulas Cancellariæ in menſibus non reſervatis, & cùm pars adverſa contenderet reſervationem eſſe intelligendam reſpectu dominii, non autem reſpectu collationis, Rota hic *n.* 11. refellit hanc interpretationem, quia, inquit, etiam ſi Papa expreſſe non reſervaſſet ſibi dominium; & proprietatem Eccleſiarum, attamen ipſe Pontifex tanquam caput Eccleſiæ ante ſæculariſationem erat dominus, & ſupremus arbiter dominii; & proprietatis Eccleſiarum, allegat Rotam *deciſ.* 81. *n.* 9. *&* 10. *p.* 5. *rec.* & alios complures.

Sed quidquid ſit de veritate harum opinionum, de quibus 36 poteſt conſuli, Card. Bellarm. *in c. Cum ſuper*, *in* 1. *quæſt. de cauſ. poſſeſ. & propriet. & in cap. Per principalem*, *in* 4. *quæſt. principal.* 9. *q.* 3. ubi hanc materiam latiſſimè, & magiſtraliter proſequitur à *n.* 72. *uſque ad n.* 100. & Navarr. *in Commentario de Spoliis Clericorum*, *ſuper cap. Non liceat Papæ*, *in* 7. *notab.* 12. *q.* 2.

Reſpondetur 2. dicta Theologorum, de quibus ſuprà à *n.* 21. ad caſum præſentem non pertinere, quia Papa ad ſuppreſſionem parvorum Conventuum & applicationem bonorum non proceſſit quaſi dominus bonorum Eccleſiaſticorum pro libito voluntatis, & de poteſtate abſoluta, ſed ex juſtis, & rationabilibus cauſis pro debito ſui paſtoralis officii; & ſecundum canonicas ſanctiones, ut evidenter oſtendunt rationes expreſſæ in proœmio Bullæ, de qua infra *n.* 47. & abundè oſtenſum eſt ſupra à *n.* 8. *uſque ad n.* 21. concurrente autem juſta cauſa, quæ in Papa ſemper præſumitur, ut per Socin. *d. conſ.* 13. *n.* 35. *vol.* 1. & Merlin. *d. deciſ.* 775. Conveniunt omnes tam Canoniſtæ, quàm Theologi, Papam uti ſupremum adminiſtratorem, ac diſpenſatorum bonorum Eccleſiaſticorum poſſe res uni Eccleſiæ auferre & dare alteri, ut tradunt omnes in *c. Quæ in Eccleſiarum*, *de Conſtit.* poſt gloſ. *in cap. Omnes*, *in verb. Injuſtitia*, 22. *diſt.* & gloſſ. *penult.*, *in c. Duo ſimul*, *de offic. Ordinar.* Bellam. *in d. cap. Per principalem*, *n.* 9. ubi dicit caſum eſſe indubitabilem, quòd Papa cum juſta & rationabili cauſa res unius Eccleſiæ alteri Eccleſiæ poteſt donare, vel impignorare in perpetuum, vel ad tempus. Undè & poteſt ultimas voluntates commutare, nec unquam apud viros Catholicos, juſta cauſa ſubſiſtente, revocata fuit in dubium hæc Summi Pontificis autoritas, eamque expreſſe agnovit Viennenſe Concilium ut in Clement. *Quia contingit*, *in princ. de Relig. domib.* innovata à Conc. Trident. *ſeſſ.* 7. *cap. ult. & ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 8. nam quamvis hìc caveatur, ut ea quæ ad certum uſum largitione ſunt deſtinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium converti, tamen ante verbum *converti*, inſeritur clauſula illa, *ſalva quidem Sedis Apoſtolicæ autoritate*; undè gloſſ. hìc, *in ver. Sedis Apoſtolicæ* (Nota inquit, per hanc litteram ſolum Papam alterare poſſe uſum illorum, quæ per fideles donata ſunt, vel relicta,) & concordant hìc Paulus, Card. Anchar. & omnes & firmant Oldrad. *conſ.* 61. *Cum Regi Franciæ in fin.* Gemin. *conſ.* 63. *Dubia ſupraſcripta*, *in princ.* Anchar. *conſ.* 282. *Pro deciſione in princ.* Abbas *conſ.* 15. *Duo ſunt n.* 3. *lib.* 2. Calderin. *conſ.* 419. *alias* 3. *de Relig. domibus*, Butr. *conſ.* 33. *in fin. n.* 4. Alex. *conſ.* 2. *Viſis codicillis n.* 19. *in fin verſ. Præterea quocumque jure lib.* 1. & alibi paſſim Doctores. Et ſanè quod ſpectat ad rem præſentem, aut bona fuerunt Eccleſiis, vel Monaſteriis do- 37
nata ſimpliciter & abſque ulla reſervatione; & ſtatim atque ſunt donata Eccleſiæ, ſunt immediatè acquiſita Deo, ut notat Innocent. *in cap. Cum ſuper num.* 3. *de cauſ. poſſeſſ. & prop. & in cap. Verum n.* 2. *de for. compet.* & proindè ſubſunt omnimodæ diſpoſitioni Romani Pontificis immediati illius Vicarii, & ſupremi adminiſtratoris, ac diſpenſatoris bonorum Eccleſiaſticorum, ut not. omnes *in c.* 1. *de Summ. Trinit. & fide Cathol. lib.* 6. & in Clem. 1. *eod. titul.* & in Clem. *Quia contingit de relig. domibus*, ubi in ſpecie Guillel. de Monte Lauduno; & poſt eum Card. *n.* 4. dicunt Papam eſſe gubernatorem in ſolidum univerſalis Eccleſiæ, cujus caput eſt Eccleſia Romana; & ita ejus eſt tanquam capitis ad membra ſingula alimenta transfundere, *c. Cuncta per mundum*, *& cap. Per principalem* 9. *quæſt.* 3. Aut donata fuerunt ea conditione, vel pacto adjecto, ut recedentibus 38
fratribus, bona redeant ad donantem, vel ejus hæredem; & hoc pactum non comprehendit caſum quando recedunt de licentia, vel mandato Papæ, qui eſt Summus Princeps, *d. c. Cuncta per mundum* 9. *q.* 3. & ita in his terminis poſt Jo. de Deo tenet Joan. Andr. *in cap. unic. n.* 2. *col.* 3. *ante medium verſ. Sciendum eſt de relig. domibus lib.* 9. Adde, quòd in tali diſpoſitione intelligitur excepta autoritas Papæ, *c. Venientes de jurejurand.* & pactum reſolutivum intrat ſolùm quando fratres recedunt facto ſuo, non autem quando recedunt facto, vel juſſu Principis, *l. Lucius Titius*, *ff. de evict.* quemadmodum doctrina illa, quòd relicta ad certum uſum non poſſint in alium uſum converti, quando teſtator expreſſè hoc prohibuit adimendo legatum in eventum contraventionis, juxta textum *in* §. *Sanctiſſimas*, in Auth. *de alienat. in Emph.* & tradita per Bero. *conſ.* 49. *lib* 2. procedit in inferioribus, non autem in principe, ut notabiliter declarat Bart. *in tract. minor. lib.* 2. *diſt.* 2. *c.* 13. *num.* 13. Petr. de Peruſio *in tract. de Canon. port. Epiſc. c.* 7. *n.* 38. & ſcripſi plenius *in c. Nos quidem de teſtam.* Quòd ſi dona- 39
tor adjeciſſet prohibitionem expreſſam, ne ſua voluntas commutari poſſet etiam per Papam, hæc prohibitio uti repugnans ſupremæ Principis poteſtati, tanquam turpis & impoſſibilis, haberetur pro non adjecta, *l. Si quis ita inſtitutus*, *l. Quæ ſub conditione*, *l. Conditiones quæ*, *& l. Conditiones contra*, *ff. de Condit. inſtitut.* §. *Impoſſibilis*, *Inſtitut. de hær. inſtituen.* tenet Imol. *in l. Si alienum in princ. num.* 3. *ff. eod.* Angel. *in l. Quidam*, §. *Illo n.* 2. & hìc etiam Paul. de Caſtro *in fin. C. de neceſſar. ſerv. hæred. inſtituen.* Et prohibitione illa nonobſtante poſſet Papa hujuſmodi voluntatem commutare etiam ſine cauſa de poteſtate abſoluta, licet non de rationabili potentia, ut fatetur Bero. *d. conſ.* 49. & ante eum Bald. in *conſ.* 82. *Factum proponitur*, *n.* 1. *&* 2. *lib.* 1. Præterea in edicto prohibitorio de piis voluntatibus in alium uſum non commutandis lex Canonica præſervat, & vult ſalvam eſſe Apoſtolicæ Sedis autoritatem, ut in dict. Clem. *Quia contigit de relig. domibus*, at nemo poteſt cavere, ne illa lex in ſuo teſtamento locum habeat, *l. Nemo poteſt*, *ff. de legat.* 1. & in Auth. *de Eccleſ. tit.* §. *Si quis autem pro redemptione coll.* 9. *& c. Tua nobis ſupra de teſtam.* & ideò ſimilium prohibitionum Romani Pontifices in Signatura Gratiæ nullam rationem habere conſueverunt; & hæc poteſtas ſupponitur tanquam indubitata etiam à Concil. Trident. *cap.* 6. *ſeſſ.* 22.

40 Quemadmodum nec quiſquam Catholicus auſus unquam fuit ponere os in cœlum; & in quæſtionem vocare poteſtatem Papæ reducendi ex juſta cauſa regulares Eccleſias ad ſtatum ſecularem, & illarum bona in alios pios uſus convertendi, de quo eſt caſus in præallegato *cap. Inter quatuor*, *de relig. domib.* & innumera afferri poſſe exempla harum ſæculariſationum; & valde inſignis eſt illa, quam fecit Clemens VIII. de omnibus Monaſteriis Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini Principatus Cataloniæ, de qua *in deciſ. Merlini* 775. & valdè notandum eſt in caſu illo Papam non applicaſſe illorum bona aliis piis uſibus, ſed reſervaſſe ſibi & Sedi Apoſtolicæ etiam illorum dominium & proprietatem, ut dixi ſuprà *n.* 37. cùm tamen Innocentius nihil ſibi reſervaverit, ſed bona ſuppreſſorum Conventuum integrè aſſignaverit locis piis, ubi ſiti ſunt Conventus cum ſumma ejus laude, & ædificatione Chriſtianorum Principum & populorum; idque ad inſtar Concilii Tridentini *ſeſſ.* 25. *cap.* 3 hìc, *Quæ locis piis hìc exiſtentibus eo ipſo*, *quod exactè fuerint*, *aſſignentur.* Nec ſolùm ſingularia Monaſteria, ſed etiam totam Religionem multoties extinxerunt Romani Antiſtites, convertendo illius bona in alios pios uſus, ſicut Clemens V. in Concilio Viennenſi extinxit ordinem Templariorum longè latèque diffuſum & immenſis fere opibus auctum; & univerſa illius bona Sedis Apoſtolicæ ordinationi & diſpoſitioni reſervavit, ut in ejus Conſtitutione 3. incip. *Ad providam*, *edita die* 10. *Maii* 1311. in Bullar. *tom.* 1. *pag.* 150. Et noſtro ſæculo Pius V. extinxit Ordinem Fratrum Humiliatorum & illorum domos, conventus, loca, ſupellectilem, bona, res, actiones & jura, eorumque proprietatem; & dominium ſuæ, & Sedis Apoſtolicæ liberæ diſpoſitioni ſpecialiter & expreſſe reſervavit; & in ejus Bulla 119. incipien. *Quemadmodum*, Bullar. *tom.* 2. *pag.* 328. Urbanus VIII. extinxit Congregationem Monachorum S. Benedicti Farfen. vulgò *Berettanti*, & ego confeci minutam Decreti extinctionis, cùm eſſem Secretarius Sac. Congregationis Epiſcoporum & Regularium, item extinxit Religionem Fratrum SS. Barnabæ & Ambroſii; & bona per hujuſmodi ſuppreſſionem vacantia reſervavit adminiſtrationi, & diſpoſitioni Ordinariorum, in quorum Diœceſi ſunt ſita, eorumque fructus, ac redditus per eoſdem Ordinarios applicari juſſit in uſus pios locorum, ubi conventus ipſi & bona exiſtunt, ut in litteris in forma Brevis ſub die 2. Decembris 1643. & Innocen. X. reduxit ad ſtatum Congregationis ſæcularis Religionem Scholarum piarum Matris Dei; & extinxit Religionem S. Baſilii Armenorum, nec non Clericorum Regularium Boni Jeſu Ravennæ diſponendo ſimiliter de bonis utriuſque, & noviſſimè extinxit Congregationem de Sturla Canonicorum Regularium S. Georgii in Alga, ſupprimendo tria illius Monaſteria, quæ ſupererant; & eorum bona applicando aliis piis uſibus in iiſdemmet locis, ubi ſita ſunt Monaſteria. Quin imò Gregorius X. in Concilio Lugdunenſi non unam tantùm, ſed omnes Religiones Ordinum Mendicantium (quatuor duntaxat exceptis) etiam Canonicè erectas poſt Concilium generale, de quo *in cap. final. de Relig. domibus*, ſuppreſſit & extinxit, non aliam ob cauſam, quàm ob nimiam illarum diverſitatem; & de bonis earumdem diſpoſuit per hæc formalia verba, videlicet; *Nos enim ea diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ reſervamus in Terræ Sanctæ ſubſidium*, *vel pauperum*, *vel alios pios uſus per locorum Ordinarios*, *vel eos*, *quibus Sedes ipſa commiſerit*, *convertenda*, ut habetur *in d. cap. unic.* §. *Confirmatos de Relig. domibus lib.* 6. Quocirca dubitare in hoc de poteſtate Papæ inſtar ſacrilegii obtinet, *l.* 2. *Cod. de crim. ſacr.* §. *Qui autem poſt cap. Si quis ſuadente* 17. *quæſt.* 4. Gemin. *d. conſ.* 63. *in princip.* & nihilominùs ad abundantiorem cautelam in Bulla fuit appoſita ſequens clauſula præſervativa jurium, videlicet, *ſalvis etiam juribus*, *quæ fundatoribus Conventuum ſuppreſſorum*, *vel aliis ex ſacrorum Canonum præſcripto*, *vel ex privilegio Apoſtolico quomodolibet competunt.*

Supereſt nunc, ut referamus hiſtoriam ſuppreſſionis par- 41
vorum Conventuum, quæ ſic ſe habet. Cùm felicis recordationis Innocentius Papa X. anno 1649. menſe Martii inſtituiſſet Congregationem nonnullorum S. R. E. Cardinalium & 42
Romanæ Curiæ Prælatorum ſuper ſtatu, ſeu Reformatione Regularium, primum omnium in ea deliberatum eſt de præfigendo in ſingulis Monaſteriis numero tot perſonarum quot ex 43
illorum redditibus abſque penuria ſuſtentari poſſent ad præſcriptum Concilii Arelatenſis *capite octavo relati in capite* 1. *ſuprà de inſtit.* Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regular. c.* 3. & Conſtitutionum Apoſtolicarum atque ab omnibus unanimiter in eam ſententiam itum eſt, ut fiat Conſtitutio quà injungatur Superioribus tam Generalibus quàm Provincialibus & localibus quarumcumque Religionum, ut infra terminum quatuor menſium tranſmittat ſtatum temporalem ſingulorum Monaſteriorum exiſtentium intra fines Italiæ & Inſularum adjacentium ad Priorem Generalem ſuæ Religionis in Urbe commorantem qui unà cum aliis Religioſis ad hoc deputandis præfigat in unoquoque Monaſterio eum tantùm numerum qui ex redditibus propriis vel conſuetis eleemoſinis congruè poſſit ſuſtentari eaſque præfixiones infra alios quatuor menſes unà cum ſtatu cujuſque Monaſterii memoratæ Congregationi conſignet; & interim interdicatur iiſdem Superioribus, ne quemquam ad habitum vel profeſſionem admittant ſub nullitate actûs & excommunicatione latæ ſententiæ, donec præfixiones ut ſuprà exhibitæ fuerint; & ipſi licentiam recipiendi Novitios ab eadem Congregatione obtinuerint. Itaque mandatum eſt mihi ut minutam Conſtitutionis conficerem, quæ poſteà per manus Cardinalium ac Prælatorum delata & à Sanctitate Sua approbata, tandem edita fuit in hunc qui ſequitur tenorem.

INNOCENTIUS PAPA X.

Ad futuram rei Memoriam.

INter cætera quæ ad Regularem diſciplinam inſtaurandam 44
conſervandamque, Sacroſancta Tridentina Sinodus ſalubriter decrevit illud ſemper præcipuum & maximi momenti habitum eſt, quo injungitur ut in ſingulis Monaſteriis & domibus Regularibus is tantùm numerus conſtituatur & in poſterum conſervetur qui vel redditibus propriis Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſinis commodè poſſit ſuſtentari. Quapropter ad ejus uſum inducendum fel. rec. Clemens VIII Paulus V. & Urbanus VIII. Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri varia Decreta ediderunt, ſed quia nihilominùs ſive ob injuriam temporum, ſive ob Superiorum incuriam, ſive alias ob cauſas illius executio huc uſque protracta eſt non ſini gravi Monaſteriorum in Spiritualibus & temporalibus detremento ac Religionum jactura. Idcircò Nos nequaquam ignorantes quantùm ex Monaſteriis piè inſtitutis & rectè adminiſtratis in Eccleſia Dei, ſplendoris atque utilitatis oriatur quantùmque dignitati & commodo Eccleſiaſtici Ordinis detrahat multitudo Religioſorum, quæ ſine delectu ſupra vires Monaſteriorum in Religiones invehitur, ac proindè arbitrati valdè acceptum Deo Sacriſque Religionibus proficuum fore, ut Decretum tam ſalubre debitæ executioni demandetur, de conſilio nonnullorum Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ac dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum, motu proprio ac ex certa ſcientia & matura deliberatione noſtris deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore Præſentium præcipimus & mandamus omnibus & ſingulis dilectis filiis Generalibus Commiſſariis, Præſidentibus, Provincialibus, Miniſtris, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Præfectis, Rectoribus, Guardianis, Correctoribus, Vicariis & quibuſcumque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum ac Domorum quorumcumque Monachorum ac Regularium virorum bona immobilia poſſidentium vel non poſſidentium cujuſcumque Ordinis Mendicantium vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis & Inſtituti etiam neceſſariò & individuò exprimendi exiſtentium intra fines Italiæ & Inſularum adjacentium, ut ſinguli ad quos pertinet, adhibitis duobus vel tribus Regularibus ſui Ordinis probatioribus ac rerum uſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus ac proventus omnes Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum ac Domorum Regularium hujuſmodi (etiamſi ſint hoſpitia vel ab alio Monaſterio dependeant, ſintve illius Grangiæ ſeu membra) ſex annorum immediatè præcedentium habità ratione ac detracto omni eo quod grandines, ſterilitates, reparationes & alii caſus hujuſmodi abſorbere ſolent, conſuetas item eleemoſinas & obventiones. Item victus, veſtitus ac medicinalium & alias quaſcumque tam ordinarias quàm extraordinarias expenſas æris quoque alieni, nec non Miſſarum celebrandarum, Fabricæ, Sacriſtiæ, annuarum præſtationum, contributionum ac procurationum, aliave cujuſvis generis onera diligenter ac maturè recognoſcant eaque omnia in ſcripturam redigant, exprimentes

illius Monaſterii titulum ſeu denominationem, item capacitatem ac ſituationem, videlicet in qua Diœceſi; & an intra mœnia Civitatis vel Oppidi, anve in pagis ſeu villis vel in Silvis aut nemoribus; & quantùm diſtet à locis frequentibus & populoſis. Item à quo tempore fundatum fuerit, quâve autoritate & cujus ſumptibus, anve & à quo numerus Religioſorum in eo fuerit aliàs præfixus; & quot hic Religioſi ſervientes in præſenti degant, ſpecificatis uniuſcujuſque nomine, cognomine & patriâ ſcripturamque ſic confectam, propriâ manu ſubſcribant, medio juramento atteſtantes vera eſſe omnia quæ in ea continentur, conſuetoque ſigillo obſignatam infra quatuor menſes à publicatione Præſentium in hac alma Urbe noſtra ut infrà dicenda computandos tranſmittant ſeu conſignent Procuratori Generali ſui Ordinis in Urbe commoranti, qui unà cum aliquibus gravioribus Religioſis à Congregatione prædictorum Cardinalium & Prælatorum ad hoc ſpecialiter deputandis, negotio maturè perpenſo ac computatis hujuſmodi redditibus, eleemoſinis & obventionibus univerſis atque oneribus ut ſuprà detractis, ſedulò examinent quot Religioſi homines, connumeratis etiam laicis aliiſque neceſſariis ſervientibus, in unoquoque Monaſterio, Conventu, Collegio & Domo Regulari, quamvis (ut præmittitur ſit hoſpitium ſeu alterius Monaſterii membrum) juxta proprii Inſtituti morem, victum & veſtitum ac medicinalia in communi habentes commodè valeant ſuſtentari omnibuſque diligenter diſcuſſis, familiæ cujuſque Monaſterii, Conventûs, Collegii ac Domûs Regularis hujuſmodi in qualibet Provincia vel Congregatione, certum earum tantùm perſonarum numerum præfigat, quæ redditibus, eleemoſinis & obventionibus, ut ſuprà competenter ali poſſint eaſque numeri præfixiones unà cum originalibus ſcripturis ſuper ſtatu cujuſque Monaſterii ac domûs Regularis à Superioribus, ut præfertur, confectis infra alios quatuor menſes eidem Congregationi Cardinalium ac Prælatorum exhibeat, ut ab ea recognoſcantur & approbentur. Quòd ſi memorati Superiores ac Procurator Ordinis intra præfixum terminum prædicta adimplere neglexerint, privationis, vocis activæ & paſſivæ nec non Officiorum quæ tunc temporis obtinebunt; & inhabilitatis ad illa vel alia in poſterum obtinenda perpetuam pœnam eo ipſo abſque alia declaratione incurrant, rehabilitatione Nobis & Sedi Apoſtolicæ reſervata. Intereà verò prohibemus & interdicimus omnibus & ſingulis Capitulis & Congregationibus Generalibus, Provincialibus & Conventualibus, nec non Superioribus tam Generalibus quàm Provincialibus & localibus antedictis, ne deinceps quemquam ad habitum ſuæ Religionis recipiant, nec jam receptos aut in poſterum contra hujuſmodi prohibitionem forſan recipiendos ad profeſſionem admittant, donec ſcripturæ prædictæ ac præfixiones numeri familiæ cujuſque Monaſterii ac Domûs Regularis hujuſmodi, eidem Congregationi Cardinalium & Prælatorum realiter & cum effectu fuerint exhibitæ ac deindè memorati Superiores licentiam recipiendi ad habitum & profeſſionem ab eadem Congregatione obtinuerint. Alioquin receptiones, tam ad habitum quàm ad profeſſionem aliter factæ, ſint ipſo jure nullæ nullamque inducant obligationem ad Religionem in ſpecie vel in genere aut ad alios quoſcumque effectus. Et nihilominùs contravenientes ſententiam excommunicationis incurrant, à qua per alium quàm per Nos & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, niſi in mortis articulo conſtituti abſolvi non poſſint. Non obſtante quoad præmiſſa omnia & ſingula Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcumque perſonarum atque Ordinum tam Mendicantium quàm non Mendicantium, Congregationum, Societatum & cujuſvis alterius Inſtituti, etiam Societatis Jeſu & Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum, Domorum ac locorum Regularium quorumcumque, nec non illorum etiam juramento, confirmatione Apoſtolicâ vel quâvis firmitate aliâ roboratis ſtatutis vel conſuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, Indultis & Privilegiis etiam ex cauſa & titulo oneroſo vel in limine fundationis etiam in mari magno, ſeu Bulla aurea aut aliter nuncupatis ſub quibuſcumque tenoribus & formis & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis nec non irritandis Decretis, etiam motu proprio & ex certa ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam ad Imperatoris, Regum, ſeu aliorum Principum inſtantiam aut aliàs quomodolibet etiam per viam communicationis ſeu extenſionis conceſſis & iteratis vicibus approbatis & innovatis, quibus omnibus & ſingulis quoad ea quæ præſentibus quomodolibet adverſantur, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus & formis ſpecialis & individua & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda aut quævis alia exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſſè derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem quòd præſentes Litteræ in valvis Eccleſiæ Lateranen. & Baſilicæ Principis Apoſtolorum nec non Cancellariæ Apoſtolicæ ac in acie Campi Floræ de eadem Urbe publicentur & affigantur, quæ poſtquam ſic affixæ & publicatæ fuerint, omnes & ſingulos quos illæ concernunt, perindè arctent & afficiant, ac ſi unicuique eorum nominatim & perſonaliter intimatæ fuiſſent. Quodque earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio & extra illud ubique adhibeatur quæ ipſis præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die 17. Decembris 1649. Pontificatûs noſtri anno ſexto.

Anno à Nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo nono, Indictione ſecundâ, Pontificatûs autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Innocentii Divinâ Providentiâ Papæ X. anno ſexto, die verò 22. menſis Decembris, ſuprà dictæ Litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Eccleſiæ Lateranenſis & Baſilicæ Principis Apoſtolorum, nec non in Cancellariæ Apoſtolicæ ac in Acie Campi Floræ per nos Joannem Garziam & Jacobum Cornelium, prælibati Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſores.

Conſtitutione publicatâ, ad faciliorem illius executionem 45
confecta eſt formula Tipis excuſſa & ad Superiores cujuſque Monaſterii tranſmiſſa, in qua Italico Idiomate tanquam in Tabula monſtratum eſt quo ordine quâve ratione deſcribendus ſit cujuſque Monaſterii ſtatus.

Porrò infra terminum octo menſium in prædicta Conſtitutione præfixum, Regulares omnes cujuſque Ordinis, Congregationis, Societatis & Inſtituti, ea quæ decet obedientiâ paruerunt, nam ex omnibus Italiæ Provinciis & adjacentium Inſularum exhibitæ fuerunt ſupra ſcriptæ originales, ſtatum ſingulorum Monaſteriorum continentes, ſubſcriptæ ac juramento firmatæ unà cum ſummario reddituum & expenſarum ac præfixione familiæ uniuſcujuſque Monaſterii.

Poſthæc, Prælati ipſius Congregationis deſignati ponentes Religionum plenè retulerunt illarum ſtatum in genere & ſingulorum Monaſteriorum in ſpecie juxta metodum per manus delatam.

Cùm verò ex hujuſmodi relationibus compertum eſſet 46
multas Religiones conſtare ex quàmplurimis Conventibus in quibus ob reddituum tenuitatem actu non alebantur nec ali poterant tot Religioſi quot ſufficerent ad obſervantiam Regularis diſciplinæ, idcircò in pluribus ſeſſionibus maturè deliberatum fuit de illorum ſuppreſſione ac reddituum applicatione & facta Sanctiſſimo relatione, Sanctitas Sua probavit Congregationis ſententiam; meque ipſius Congregationis Secretarium deputavit die 22. Julii 1652. Itaque pro rei magnitudine tranſmiſi per manus Cardinalium ac Prælatorum diſtinctis vicibus dubia ſupra ſexaginta quæ in Congregationibus habitis de Mandato Sanctiſſimi per ſingulas hebdomadas fuerunt accuratè diſcuſſa, ex quorum reſolutionibus conflata eſt materia pro compilanda Bulla deſuper edenda. Et cùm nobis ſimiliter demandata eſſet Provincia conficiendi illius minutam, tandem Deo adjuvante opus perfecimus eamque detulimus ad Sanctiſſimum qui illam propriis manibus excepit dixitque ſe velle attentiùs eam conſiderare; & poſt paucos dies in Audientia inveni Sanctitatem Suam habere in manibus ipſam minutam, quam me præſente, clarâ & intelligibili voce de verbo ad verbum perlegit ac per ſingulas partes expendit & aliquibus mirâ prudentiâ ac providentiâ adnotatis eam mihi reſtituit; & nihilominùs per manus iterùm deferri & in plena Congregatione diſcuti & examinari mandavit. Quare minuta fuit in Congregatione cunctis audientibus perlecta & unanimi conſenſu approbata; moxque Sanctitatis Suæ Juſſu confecta fuit Bulla ac ſub plumbo expedita & in Archivio Arcis Sancti Angeli repoſita ſtatimque Tipis excuſſa & locis publicis affixa, cujus tenor talis eſt.

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INſtaurandæ Regularis diſciplinæ opus multis laboribus ac 47
vigiliis à Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris jam pridem aſſumptum, nobis in dies magis magiſque cogitantibus cur ad optatum finem hucuſque perduci non potuerit;
totque ſaluberrima Decreta & Ordinationes ferè in irritum 48
ceciderint, illa tandem præcipua ſeſe obtulit originis cauſa, quòd Religiones quàmplures ex parvis Conventibus ac domibus magna ex parte conflantur, in quibus ſive ob reddituum & eleemoſinarum tenuitatem, ſive ob aëris intemperiem, ſive aliam ob cauſam non aluntur nec ali poſſunt tot Religioſi quot ad peragendum ritè Divinum cultum & Regularia munia ex cujuſque Ordinis præſcripto ſunt neceſſarii, etenim in

tam exiguo numero hic degentes nec Divinum Officium nocturnum pariter & diurnum in Choro celebrare, nec Orationi mentali ac Spiritualibus collationibus & exercitiis ac ſtudiis in communi vacare, nec ſilentium, clauſuram, vitam communem cæteraſque Inſtitutiones ſervare poſſunt quæ ad tria principalia vota ordinantur & ſine quibus conſiſtere vix poſſunt Regularis vitæ baſes & fundamenta. Quamobrem otio immerſi nullum Religioſæ vitæ ſpecimen præſeferunt, ſoli incedunt per Urbes & loca cum ſæcularibus vagantur ac mundanis negotiis ſe involvunt. Indeque fit ut hic collocari renuant Religioſi probatæ vitæ ac diſciplinæ; & Superiores cogantur hic familiam conſtituere ex Fratribus vitæ laxioris qui loci licentiâ pejores fiunt; & ſi quandò ad Cœnobia ſeu Monaſteria Regularis obſervantiæ revocantur à Clauſtro quaſi à ſqualore carceris abhorrentes vix adduci poſſunt ut communem ſervent in moribus diſciplinam atque aliorum Inſtitutionibus ſe conforment, quin potiùs cæteros avertunt vel certè reddunt ſuo exemplo ſegniores, undè relaxationes derivantur in Ordines & ſenſim invaleſcunt in ipſarum Religionum dedecus & ruinam. Prætereà (quod dolentes referimus) ad hujuſmodi Conventus, præſertim in locis infrequentibus & ſolitariis tanquam ad aſilum facinoroſi homines & Curiæ contumaces vel proſcripti in dies confugiunt hicque loci immunitate freti turpiter & diſſolutè viventes, atque indè in tempore exeuntes graviora perpetrant flagitia cum maximo populi ſcandalo. Cùmque conventus ſive loca parva hujuſmodi in effrænatam quaſi excreverint multitudinem, hinc licet omnibus intelligere quæcumque reformationis remedia caſſa fore & irrita, quamdiù non fuerint à Religionibus abſciſſa. Quæ poteſt enim ſpes eſſe corpus languidum & infirmatum ad ſalutem reducendi; ſi magna illius pars eſt curationis incapax, quin potiùs reliquampartem inficit atque contaminat, hæc quippè ſunt zizania quæ cùm jam excreverint uſque ad meſſem ſunt in faſciculos alliganda & Religionum tritico ſeparanda. Hæ ſunt vulpes parvulæ quæ demoliuntur vineas. Hoc eſt fermentum quod totam maſſam corrumpit. Quæ omnia atque alia plura pro Paſtorali noſtra ſollicitudine diù multùmque animo revolventes, ut Sacræ Religiones in multitudinem latiùs incremento fœcunditatis per univerſam Eccleſiam diffuſæ à vepribus & ſpinis emundatæ uberes germinent fructus, nos etiam ab ipſiſmet Religionum Superioribus reformationem zelantibus crebris precibus interpellati & frequentibus populorum querimoniis permoti, ſalutare remedium adhibere con-
49 ſultâ ordinatione decrevimus. Itaque de voto Congregationis aliquorum venerabilium Fratrum noſtrorum Sacræ Romanæ Electionis Cardinalium & dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum ſuper ſtatu Regularium à nobis deputatæ cui hoc negotium ſedulò ac maturè examinandum commiſi, motu proprio, certâ ſcientiâ ac maturâ deliberatione noſtris deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes & ſingulos conventus quorumcumque Monachorum ac Regularium virorum bona immobilia poſſidentium vel non poſſidentium, cujuſcumque Ordinis Mendicantium vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis & cujuſvis alterius Inſtituti etiam Societatis Jeſu, etiamſi illis animarum cura perſonarum ſæcularium incumbat, ſintve hoſpitia vel Grangiæ ſeu alterius Monaſterii membra, exiſtentes intra fines Italiæ & Inſularum adjacentium in litteris ab eadem Congregatione prope diem expediendis nominatim exprimendos, in quibus ob parvum numerum Religioſorum Regularis diſciplina juxta peculiaria cujuſque Ordinis inſtituta ſervari non poteſt, autoritate Apoſtolicâ tenore Præſentium perpetuò extinguimus, ſupprimimus & abolemus, unà cum omnibus eorum Dignitatibus, Officiis ac miniſteriis, illoſque ab omni proprietate, dominio, ſuperioritate, juriſdictione ac alio quocumque jure Regularium eximimus & totaliter liberamus; omnemque conventualitatem, titulum, eſſentiam ac denominationem regularem in eis penitùs extinguentes, illos ad ſtatum ſæcularem reduci-
50 mus. Reſervatâ tamen ipſi Congregationi facultate conſervandi Religionibus aliquem ex Conventibus expreſſis in me-
51 moratis litteris, ſi hoc ex aliqua rationabili cauſa expedire judicaverit, ſalvis etiam juribus quæ Fundatoribus Conventuum ſic ſuppreſſorum vel aliis ex Sacrorum Canonum præſcripto vel ex privilegio Apoſtolico quomodolibet competunt. Quocircà dilectis filiis quorumcumque Regularium Superioribus tam Generalibus quàm Provincialibus & localibus quocumque nomine ac titulo nuncupentur, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipimus & mandamus, ut ſinguli ad quos pertinet, infra terminum ſex menſium inchoandum à die præſentationis litterarum à prædicta Congregatione, ut præmittitur, expediendarum faciendæ in Romana Curia Procuratori Generali cujuſque Ordinis vel Congregationis aut Societatis dimittant realiter & cum effectu coram Ordinariis locorum ſub teſtimonio publico eidem Congregationi per eoſdem Superiores regulares exhibendo poſſeſſionem corporalem Conventuum in eiſdem Litteris expreſſorum; & reſervatâ eis facultate ſecum aſportandi profanam tantùm, non autem
52 Sacram ſuppellectilem, Religioſos indè amoveant atque in aliis Monaſteriis ejuſdem Ordinis vel Congregationis aut 53
Societatis collocent, alioquin pœnas privationis vocis activæ & paſſivæ, nec non Dignitatum & Officiorum quæ tunc temporis obtinebunt & perpetuæ inhabilitatis ad illa vel alia in poſterum obtinenda ipſo facto abſque alia declaratione incurrant. Eoque termino elapſo, non liceat Regularibus in 54
Eccleſiis dictorum Conventuum Miſſas & Divina Officia celebrare, Confeſſiones Sacramentales audire vel alia Sacramenta adminiſtrare, ac functiones Parochiales exercere aut verbum Dei prædicare vel mortuos ſepelire, quòd ſi ſecùs egerint, eo ipſo Eccleſiæ remaneant ſuppoſitæ Eccleſiaſtico interdicto. Et nihilominùs locorum Ordinarii ubi per Litteras 55
ipſius Congregationis fuerint requiſiti, Religioſos rebelles & refractarios à prædictis Conventibus ejiciant, etiam invocato ſi opus fuerit, brachii ſæcularis auxilio; & exindè Eccleſiarum, domorum, bonorumque omnium ad Conventus ſic ſuppreſſos, quomodolibet pertinentium regimen, curam, cuſtodiam & adminiſtrationem ſuſcipiant curentque ut ex eorum redditibus & proventibus univerſis, in primis & ante omnia impleantur onera Miſſarum tam huc uſque non celebratarum quàm in poſterum celebrandarum & alia quæcumque 56
ex lege fundationis aut largitione fidelium vel aliàs quomodolibet eis incumbentia quibus nullo modo derogare intendimus & cura animarum ſi qua illis immineat per Presbiteros ſæculares idoneos ab ipſis Ordinariis approbandos, laudabiliter exerceatur Eccleſiæque debito non fraudentur ſervitio. Cæ- 57
terùm intendentes de prædictis bonis quotquot ſuperfuerint, oneribus ut ſuprà detractis ſalubriter providere, earumdam tenore præſentium bona hujuſmodi applicamus & applicata eſſe decernimus & declaramus piis uſibus in eiſdemmet locis ubi ſiti ſunt Conventus iiſque non indigentibus in aliis locis ejuſdem Diœceſis juxta deſignationem & partitionem quam eadem Congregatio ſingulorum Epiſcoporum cum ſuis Capitulis, ſententiâ priùs auditâ & plenâ totius negotii relatione habitâ, de Mandato noſtro faciet in ſuis Litteris ad eoſdem Epiſcopos ſcribendis & in Cancellaria Epiſcopali regiſtrandis 58
ad perpetuam rei memoriam. Verùm quia parum eſt mala præcidere, niſi etiam malorum cauſa & radix evellatur, Conſtitutiones fel. record. Bonifac. VIII. quæ incipit *cùm ex eo* nec non Clementis VIII. incip. *quoniam ad inſtitutam* aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, ſuper erectione novorum Conventuum editas earumdem tenores innovantes illiſque addentes, hoc perpetuo prohibemus edicto ne deinceps aliquis Regularium Ordinis Mendicantium vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis & cujuſvis alterius Inſtituti, etiam Societatis Jeſu in aliqua Civitate, Caſtro, Villa ſeu loco ad habitandum domos vel loca quæcumque de novo recipere, ſeu Monaſteria, Conventus vel Collegia incipere vel fundare præſumat abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali plenam & expreſſam faciente de prohibitione hujuſmodi mentionem in ſcriptis & gratis concedendâ prævia examinatione Congregationis negotiis Epiſcoporum ac Regularium præpoſitæ, ſi ſecus egerint, eo ipſo incurrant pœnas privationis & inhabilitatis, ut ſuprà inflictas; & nihilominùs receptiones, fundationes & erectiones ſint ipſo jure nullæ & invalidæ; & domos ac loca ipſa & perſonæ in eis degentes omnimodæ Juriſdictioni, Viſitationi, Correctioni 59
Ordinarii loci plenè in omnibus ſubjaceant, intendimus autem in præmiſſis etiam ultra Italiam & Inſulas adjacentes, prout expedire viderimus, providere. Decernentes præſentes litteras etiam ex eo quòd Superiores Regulares & cæteri quicumque in præmiſſis intereſſe habentes ſeu habere quomodolibet prætendentes illis non conſenſerint, nec ad ea vocati & auditi fuerint, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis aut invaliditatis vitio ſeu intentionis noſtræ aut alio quovis defectu etiam quantumvis magno, inexcogitato ac ſubſtantiali ſive etiam ex eo quòd in præmiſſis ſeu eorum aliquo ſolemnitates & quævis alia ſervanda & adimplenda, ſervata & adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite à jure vel facto, aut ſtatuto vel conſuetudine aliqua reſultante ſeu etiam enormis, enormiſſimæ & totalis læſionis aut quocumque alio colore etiam in corpore juris clauſo ſeu occaſione vel causâ quantumvis juſtâ, rationabili & privilegiatâ etiam tali quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſariò exprimenda foret, aut quod de voluntate noſtra hujuſmodi & aliis ſuperiùs expreſſis ſeu relatis nihil ullibi appareret ſeu aliter probari poſſet, notari, impugnari, invalidari, retractari in jus vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſùs illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam & terminos juris, facti, gratiæ vel Juſtitiæ remedium impetrari ſeu quomodolibet conceſſo & impetrato quempiam uti ſeu ſe juvare in Judicio vel extra poſſe, neque ipſas præſentes ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus aut aliis contrariis diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas perpetuòque validas, firmas & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri

& obtinere, ac per omnes & ſingulos ad quos ſpectat & quomodolibet ſpectabit in futurum, inviolabiliter obſervari; ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos, etiam Cauſarum Sacri Palatii Apoſtolici Auditores, nec non S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos & Nuntios, ac alios quàvis autoritate & poteſtate fungentes, nunc & pro tempore exiſtentes in quavis cauſa & inſtantia ſublata eis & eorum cuilibet quàvis aliter judicandi & interpretandi facultate & autoritate judicari & definiri debere, irritum quoque & inane ſi ſecùs ſuper his à quopiam quàvis autoritate ſcienter vel igno-
60 ranter contigerit attentari. Non obſtantibus quatenùs opus ſit, regula noſtra de non tollendo jure quæſito aliiſque Cancellariæ Apoſtolicæ regulis cæteriſque Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis etiam in Conciliis Generalibus editis, etiam ſpecialiter in favorem quarumcumque perſonarum atque Ordinum tam Mendicantium quàm non Mendicantium, Congregationum, Societatum & cujuſvis alterius Inſtituti etiam Societatis Jeſu & Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum, domorum ac locorum Regularium quorumcumque, nec non illorum roboratis Statutis vel conſuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, Indultis & Privilegiis etiam ex cauſa & titulo oneroſo, vel in limine fundationis & in mari magno ſeu Bulla aurea, aut aliter nuncupatis ſub quibuſcumque tenoribus & formis & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis nec non irritantibus & aliis Decretis etiam motu, ſcientiâ, deliberatione & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Rerumpublicarum & quorumvis aliorum Principum & perſonarum quàcumque Eccleſiaſticâ vel ſæculari dignitate fulgentium ſeu eorum intuitu & contemplatione ac etiam conſiſtorialiter & aliàs quomodolibet etiam per viam communicationis ſeu extenſionis conceſſis & iteratis vicibus approbatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis quoad ea quæ præſentibus quomodolibet adverſantur, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus & formis ſpecialis, individua & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda aut quævis exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, motu, ſcientiâ, deliberatione ac poteſtatis plenitudine paribus ſpecialiter & expreſſè derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem quòd præſentes litteræ in valvis Eccleſiæ Lateranenſis & Baſilicæ Principis Apoſtolorum, nec non Cancellariæ Apoſtolicæ ac in Acie Campi Floræ de eadem Urbe publicentur & affigantur, quæ poſtquam affixæ & publicatæ fuerint, omnes & ſingulos quos illæ concernunt, perindè arctent & afficiant, ac ſi unicuique eorum nominatim & perſonaliter intimatæ fuiſſent. Quodque earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis & ſigillo alicujus perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis eadem prorsùs fides in Judicio & extra illud ubique adhibeatur quæ ipſis præſentibus adhiberentur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ Ordinationis, extinctionis, ſuppreſſionis, abolitionis, exemptionis, liberationis, reductionis, præcepti, mandori, intentionis, reſervationis, applicationis, declarationis, prohibitionis, derogationis ac voluntatis infringere, vel ei auſo temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverint incurſurum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo quinquageſimo ſecundo, Idibus Octobris, Pontificatûs noſtri anno nono.

Hi. Datarius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium,
Viſa de Curia. N. Humbertus.

G. Gualterius.
G. Bailly.

Anno à Nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti 1652. Indictione quintâ, Pontificatûs Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Innocentii Divinâ Providentiâ Papæ X. anno ejus nono, die verò 22. menſis Octobris, ſuprà dicta Conſtitutio affixa & publicata fuit in Eccleſia Lateranenſi ac Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe nec non Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, ac in Acie Campi Floræ & aliis locis ſolitis & conſuetis Urbis, per me Hieronimum Maſcellam Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſorem.

Pro Mag. Curſ. Laurentius Barbigionus.

61 His abſolutis quoniam in ſuprà ſcripta Bulla, §. *Intendimus autem.* Papa declarat eſſe ſuæ intentionis etiam ultra Italiam opportunè providere, data fuit notitia totius rei geſtæ Nuntiis Apoſtolicis etiam ultra Montes; & Nuntius Coloniæ reſcripſit Germaniam in hoc invidere felicitati Italiæ; & Epiſcopi Poloniæ ſupplicarunt pro extenſione Bullæ ad illas Diœceſes, ut in Litteris Archiepiſcopi Gneſnenſis Regni Poloniæ Primatis ad Innocentium X. infrà ſcripti tenoris videlicet.

(*Sanctiſſime ac Beatiſſime Pater D. D. Clementiſſime.* Poſt oſcula Beatiſſimorum Sanctitatis Veſtræ pedum. Et ſedium æternarum aſſiſtrix Sapientia & digitus Dei adfuit planè Sanctitati Veſtræ, quandò Conſtitutionem de parvis Regularium Conventibus tot ſæculorum molimine in Eccleſia Dei agitatam, Sanctitas Veſtra non reſtituebat modò aut condebat rectius, ſed in rem effectumque ipſum duratura jam ſemper deduxit firmitate tranſmiſſum Mandato Sanctitatis Veſtræ ad me exemplum ſingulari excepti lætitiâ; gratulorque temporibus ac fortunato omninò Sanctitatis Veſtræ regimini non conceſſam hanc retroactis ſæculis felicitatem quoad intimam rectè conſtituendæ Domûs Dei radicem, Cœleſtis Paterfamilias Beatam Sanctitatis Veſtræ manum feliciter efficaciterque admoverit. Neque enim in ſolas Religionum familias earumque diſciplinam, ſed pravâ exemplorum contagione malarumque connexione cauſarum in aliqua Eccleſiæ membra è conventibus hiſce exiguis maxima latè manare videbamus incommoda, ita ut nec Religioſi ipſi qui Conventus hoſce tuebantur, inficiari ſe id poſſe faterentur. Perſuaſum proindè certumque habeat Sanctitas Veſtra univerſam Regni hujus Eccleſiam obviis ulnis laudabilem hanc Conſtitutionem excepturam, cujus quanto pridem deſiderio univerſi teneremur, ex Conſtitutionibus Provinciæ hujus Sinodalibus & ex Illuſtri Mathæo Joanne Judickii Canonico Gneſnenſi, iſthic commorante poterit cognoſcere Sanctitas Veſtra cui ulteriorem & quam maximè diuturnam in Eccleſia Dei gubernanda felicitatem à Patre Luminum omniſque boni fonte cum iterato pedum Sanctitatis Veſtræ oſculo humillimè exopto & apprecor. Datum Lubaviæ die quintâ menſis Januarii 1653. Sanctitatis Veſtræ indignus Servus, Andreas de Leſino Epiſcopus Culmen. & Pomen. Cancellarius R. Archiepiſcopi Gneſnen.

Verùm Sanctitas Sua ſatiùs duxit tantiſper ſuperſedere, donec negotium ſuppreſſionis in Italia eſſet omninò abſolutum & conſummatum.

Itaque biduo poſt publicationem Bullæ, Sacra Congregatio 62
dedit Litteras ad ſingulos Priores Generales Religionum in Curia exiſtentes, in quibus nominatim expreſſit parvos Conventus in illa Religione ſuppreſſos, ut ſic ſatisfieret illis verbis Bullæ, in Litteris ab eadem Congregatione prope diem expediendis nominatim exprimendos. Et ſubindè die 10. Decembris ejuſdem anni 1651. ſcripſit Litteras circulares cum inſertione Bullæ impreſſæ ad ûnumquemque Epiſcopum in Italia & Inſulis adjacentibus in quibus primùm expreſſit iiidem nomina Conventuum ſuppreſſorum in illa Diœceſi, ac deindè ipſi Epiſcopo commiſit ut unà cum Capitulo ſuæ Catedralis ad præſcriptum Bullæ referret, quibus piis uſibus exiſtimaret eſſe applicanda bona cujuſque Conventûs ſuppreſſi; præcipuamque rationem haberet tenuitatis Parochialium deputationis Coadjutorum pro cura animarum & Capellanorum pro Miſſis celebrandis, item manutentionis Seminarii, Hoſpitalium, Monaſteriorum Monialium & conſimilium.

Has autem relationes ab Epiſcopo & Capitulo ſubſcriptas 63
obſignataſque ad Sacram Congregationem tranſmiſſas atque ubi oportuit emendatas, Sanctitas Sua ad ſe relatas approbavit executionique Mandati & in Cancellaria Epiſcopali regiſtrari præcepit; moxque Decreta hæc applicationis ac partitionis bonorum unà cum Litteris ipſius Congregationis ad ſingulos Epiſcopos tranſmiſſa fuerunt; & ſic pariter ſatisfactum fuit verbis Bullæ, hîc (Bona hujuſmodi applicamus & applicata eſſe decernimus & declaramus piis uſibus in iiſdemmet locis ubi ſiti ſunt Conventus; iiſque non indigentibus in aliis locis ejuſdem Diœceſis juxta deſignationem & partitionem quam eadem Congregatio ſingulorum Epiſcoporum cum ſuis Capitulis ſententiâ priùs auditâ & plenè totius negotii relatione habitâ de Mandato noſtro faciet in ſuis Litteris ad eoſdem Epiſcopos ſcribendis &c.)

Quia verò in dicta Bulla *Inſtaurandæ* comprehenduntur 64
non modò parvi Conventus, ſed etiam Grangiæ ſeu alterius Monaſterii membra, licèt curam animarum habeant annexam,
idcircò de Mandato Sanctitatis Suæ datæ fuerunt Litteræ, tum 65
ad Priores Generales cujuſque Religionis in Curia exiſtentes, tum ad ſingulos Epiſcopos in Italia & Inſulis adjacentibus, in quibus nominatim exprimuntur hujuſmodi Granciæ & membra; & mandatur Epiſcopis, ut Regulares Sacerdotes in eis habitare non permittant, ſed pro cuſtodia & adminiſtratione bonorum deficientibus perſonis ſæcularibus idoneis,
ſinat Regulares uti operâ ſuorum Converſorum, cùm hoc 66
tamen ut in earum Capellis Miſſæ juxta ſolitum celebrentur,
ſaltem diebus feſtis per Sacerdotes ſæculares aut etiam per 67
Regulares, qui tamen eis non pernoctent. In Curatis verò ſeu Parochialibus non permittant curam animarum exerceri

per Regulares, ſed ad id deputent Sacerdotes ſæculares idoneos in Vicarios perpetuos, vel amovibiles, à Superioribus
68 Regularibus nominandos cum congrua fructuum portione, ipſius Epiſcopi arbitrio aſſignanda ad præſcriptum S. Concil. Trident. *cap. 7. ſeſſ. 7.* & reliqua ipſarum grangiarum, ſeu parochialium bona Monaſteriis principalibus dimittant. Et in hac diſpoſitione grangiarum & parochialium Sanctitas ſua declaravit comprehendi etiam Canonicos Regulares Lateranenſes quos noluit extra clauſtra degere pro cura animarum exercenda, non obſtante diſpoſitione, *c. Quòd Dei timorem de ſtat. Monach.* & in hanc ſententiam ſcriptæ fuerunt litteræ ad complures Epiſcopos.

Quoniam verò in eadem Bulla *Inſtaurandæ*, ſub gravibus
69 pœnis præcipitur Superioribus Regularibus, ut infra terminum ſex menſium inchoandum à die præſentationis litterarum ſuppreſſionis Conventuum dimittant illorum poſſeſſionem corporalem realiter & cum effectu coram Ordinariis locorum ſub teſtimonio publico & nihilominùs reſervatur ipſi Congregationi facultas conſervandi Religionibus aliquem ex Conventibus expreſſis in memoratis, ſi hoc ex aliqua rationabili cauſa expedire judicaverit; propterea infra terminum ſic præfixum Superiores Religionum ferè omnium ſupplicarunt Sanctiſſimo pro conſervatione ſeu reſtitutione plurimorum Conventuum & ex illis Sanctitas ſua multos reduxit ad primævum ſtatum regularem ac Religionibus reſtituit, quos ſcilicet ex publicis documentis & Epiſcoporum atteſtationibus cognovit habere ſufficientes redditus pro alendis Religioſis in numero competenti, populis eſſe valde utiles in Miſſis & Divinis Officiis celebrandis & Confeſſionibus audiendis, præſertim in locis ubi non ſunt alii Regularium Conventus.

Præterea cùm Superiores Regulares de jure facultatem non habeant uniendi Eccleſias etiam ſibi pleno jure ſubjectas, ut poſt Innocen. & Abb. Antiq. *in c. Sicut unire de exceſſ. Prælat.* notat gloſſ. in Clem. *Ne in agro* §. *Ad hæc in ver. Ordinarios de ſtat. Monach.* Quando accidit caſus ut in eadem civitate vel oppido ſuppreſſi fuerint duo parvi conventus ejuſdem religionis, ad ſupplicationem Regularium Sanctitas ſua univit minorem Conventum cum omnibus ejus bonis Conventui majori, ſed tamen juſſit vendi domum conventus uniti infra terminum ſex menſium & pretium indè redactum inveſtiri in tot bonis ſtabilibus ad utilitatem alterius Conventus, ut ſic Fratribus adimeretur occaſio redeundi ad conventum minorem, ibique minus religioſè vivendi cum dedecore ſui Ordinis.

Rurſus quia interdum accidit caſus, ut una Religio puta S. Dominici haberet Conventum in aliquo loco in quo alia Religio, puta S. Auguſtini habeat Conventum ſuppreſſum & è converſo Religio S. Auguſtini haberet Conventum in alio loco, in quo Religio S. Dominici ſimiliter habebat conventum ſuppreſſum, oblata fuit Superioribus facultas faciendi inter ſe reciprocas uniones & permutationes dictorum conventuum, ita ut Conventus S. Auguſtini ſuppreſſus uniretur conventui S. Dominici ejuſdem loci & viceverſa Conventus ſuppreſſus Sancti Dominici uniretur conventui S. Auguſtini alterius loci. Sed tamen ſive ob anguſtiam temporis, ſive ob diverſitatem Diœceſum & Provinciarum ſive ob raritatem dictorum caſuum, ſive ob inæqualitatem permutationum, vel aliam ob cauſam, Religiones in his non convenerunt & negotium evanuit.

70 Porrò ut in illis conventibus, qui ut ſupra religionibus fuerint reſtituti, & in aliis non habentibus numerum ſex Religioſorum vivatur cum debita obſervantia, Sanctitas ſua ſubjecit illos omnimodæ juriſdictioni Ordinarii loci tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, ut in Decreto, cujus tenor eſt infra ſcriptus, videlicet.

(Ut in parvis Regularium virorum conventibus à Sanctiſ.
71 D. N. Innocenti PP. X. in Conſtitutione quæ incipit *inſtaurandæ*, primùm ſuppreſſis ac deindè ad ipſius Conſtitutionis limites ob rationabiles cauſas in priſtinum ſtatum regularem reſtitutis & ipſis religionibus denuò conceſſis piè & religioſè vivatur; ac regularia inſtituta quò exactiùs fieri poteſt obſerventur; Sanctitas ſua ex ſententia Sacræ Congregationis ſuper ſtatu Regularium omnes & ſingulos conventus hujuſmodi ſic, ut præfertur reſtitutos & conceſſos in litteris ab eadem Sacra Congregatione expediendis nominatim exprimendos ac perſonas tam regulares quàm ſæculares in eis degentes viſitationi correctioni, & omnimodæ juriſdictioni Ordinarii loci tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegati præſentis Decreti tenore plenè in omnibus ſubjecit ac ſubjectos eſſe declaravit, donec ipſorum redditus eo uſque adaucti fuerint, ut in eis commodè ſuſtentari valeant & cum effectu ſuſtententur duodecim Religioſi ad Apoſtolicorum Decretorum præſcriptum, idque eidem Sac. Congreg. legitimè conſtiterit & ejus Decreto in ſingulis contingentibus caſibus declaratum fuerit & non aliter. Intereà voluit Sanctitas ſua,
72 ut in eorum ſingulis ali debeant & re ipſa alantur ſex ſaltem Religioſi probatæ vitæ ex quibus quatuor ad minus ſint Sacerdotes maturæ ætatis, alioquin gratia reſtitutionis & conceſſionis hujuſmodi nulla ſit & invalida & Ordinarii locorum in illis exequi poſſint ac debeant ea omnia quæ in aliis conventibus itidem ſuppreſſis per eamdem Conſtitutionem ipſis demandantur perindè ac ſi gratia prædictæ reſtitutionis & conceſſionis non emanaſſet. Inſuper quia multi
ſunt conventus, in quibus etſi præfixus fuerit numerus Re- 73
ligioſorum ſufficiens ad obſervantiam Regularis diſciplinæ & idcircò in ſuppreſſione antedicta non fuerint comprehenſi; nihilominùs ſive ob redditruum diminutionem, ſive ob Superiorum incuriam vel malam adminiſtrationem, ſive ob carentiam Religioſorum aut aëris intemperiem vel quamcumque aliam ob cauſam prædictus numerus cum effectu in eis non alitur cum gravi detrimento regularis obſervantiæ. Sanctitas ſua intendens huic malo remedium adhibere, omnes & ſingulos ejuſmodi conventus, ut præfertur non ſuppreſſos, cujuſcumque ſint Ordinis tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Congregationis & Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, aut grangiæ ſeu membra alterius Monaſterii exiſtentes intra fines Italiæ, & Inſularum adjacentium in quibus nunc non aluntur vel quandocumque actu non alentur ſaltem ſex Religioſi itidem probatæ vitæ, quorum ad minus quatuor ut ſupra ſint Sacerdotes maturæ ætatis, eidem viſitationi, correctioni & omnimodæ juriſdictioni Ordinarii loci ſimiliter ut Sedis Apoſtolicæ delegati plenè in omnibus præſentis pariter
decreti vigore ſubjectos eſſe ſtatuit, decrevit & declaravit. 74
Cæterum quoad Conventus cum pauciori numero quàm duodecim religioſorum erectos poſt diem 21. Junii 1625 & illorum ſubjectionem loci Ordinario, Sanctitas ſua voluit in ſuo robore permanere decretum ſan. men. Urbani VIII. juſſu editum cui per præmiſſa aliquatenus derogare non intendit. Et prædicta omnia & ſingula in præſenti Decreto ſtatuta & ordinata voluit plenarium ſortiri effectum & executioni mandari, non obſtantibus omnibus & ſingulis, quæ in antedicta Conſtitutione voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ die 10. Februarii 1654.

B. Card. Spada.

Loco † Sigilli

Proſper Fagnanus S. Congr. Sec.

Anno à Nativitate D. N. Jeſu Chriſti 1654. Indictione ſeptima Pontificatûs autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Innocentii Divina providentia Papæ X. anno ejus decimo die vero 21. menſis Februarii, ſupradictum Decretum affixum & publicatum fuit in Eccleſia Lateran. ac Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, nec non Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, ac in Acie Campi Floræ & in aliis locis ſolitis & conſuetis Urbis per me Petrum Paulum Deſiderium Apoſt. Curſorem.

Pro D. Magiſtro Curſorum Joſeph. Marcheratus Curſor.

Et hoc Decretum illicò tranſmiſſum fuit ad quemlibet Epiſcopum unà cum literis Congregationis continentibus nomina Conventuum religioni ſuæ reſtitutorum in illa Diœceſi; an autem juriſdictio, ut præfertur Ordinario attributa in præinſerto Decreto ſit privativa ad ſuperiores regulares vel cumulativa, ſcripſi plenè *in cap. Quanto ſup. de offic. Ordin.* ubi etiam poſui plures alias declarationes ipſius Decreti 42.

Ad extremum cùm in Conſtitutione *Inter cætera* de qua 75
ſup. *num.* 24. interdictum ſit ſuperioribus regularibus cujuſque Ordinis ne quemquam ad habitum vel profeſſionem admittant ſine licentia Sacræ Congregationis poſt præfixionem familiæ in ſingulis Conventibus, ut præfertur factam, eadem Congregatio dedit licentiam pleriſque religionibus recipiendi novitios intra numerum eis præfixum, ſed poſteà die 22. Julii 1652. Sanctitas ſua de cætero ſuperſederi manda-
vit in hujuſmodi licentiis concedendis. Verumtamen die 3. 76
Julii 1654. in audientia obtentum fuit, ut tandem aperiretur oſtium jam diù religionibus clauſum, atque ita Sanctitas ſua benignè annuit, ut expedirentur licentiæ pro multis religionibus recipiendi in conventibus à Sacra Congregatione de conſenſu ſuperiorum regularium deſignatis certum numerum novitiorum, cum aliquibus tamen conditionibus ſeu ordinationibus. Et primi omnium hanc licentiam receperunt Clerici regulares Theatini, moxque Fratres minores, tam de obſervantia, quàm de Reformat. S. Franciſci, ac deindè Minores Conventuales, cujus formulam habes hîc ſubjectam.

Ad propagandam in Ordine Fratrum Minorum Conven- 77
tualium S. Franciſci regularem obſervantiam, quæ novitiorum inſtitutioni & educationi præcipuè innititur, Sac. Congregatio à Sanctiſſimo D. N. deputata ſuper ſtatu regularium de mandato Sanctitatis ſuæ in ſingulis Italiæ Provinciis ejuſ-

dem Ordinis præſentis Decreti vigore deſignat, ac deputat infra ſcriptos Conventus pro novitiatibus & profeſſoriis videlicet in Provincia Romana pro novitiatu conventum S. Franciſci Viterbii & pro profeſſoriis, conventus SS. Apoſtolorum Urbis Romæ S. Franciſci Ferentini & S. Caroli Cavis in Provincia S. Franciſci pro novitiatu Sac. Conventum Aſſiſii & profeſſoriis Conventus S. Franciſci Peruſiæ, S. Fortunati Tuderti, & S. Franciſci Ameliæ, in Provincia Bononienſi pro novitiatu conventum S. Franciſci Bononiæ, & pro profeſſoriis eumdem conventum S. Franciſci, nec non conventus S. Franciſci Ferrariæ, & S. Franciſci Faventiæ, in Provincia Neapolitana pro novitiatu conventum S. Laurentii Neapolis & pro profeſſoriis eumdem Conventum S. Laurentii, nec non conventus S. Franciſci Averſæ, & S. Franciſci Mirabellæ, in Provincia Marchiæ pro novitiatu conventum S. Franciſci Firmi & pro profeſſoriis conventus S. Franciſci Urbini & S. Franciſci Fani, in Provicia S. Nicolai pro novitiatu conventum S. Franciſci Civitatis Licien. & pro profeſſoriis conventus S. Franc. Bitunti & S. Franciſci Andriæ, in Provincia Mediolanenſi pro novitiatu conventum S. Franc. Mediolani & pro profeſſoriis eumdem conventum S. Franciſci nec non Conventus S. Franciſci Saroni & S. Franc. Gallerati, in Provincia Hetruriæ pro novitiatu conventum S. Crucis Florentiæ & pro profeſſoriis conventus S. Franc. Piſarum, S. Franciſci Senarum & S. Franc. Piſtorii, in Provincia Genuenſi pro novitiatu conventum S. Franciſci Genuæ, & pro profeſſoriis Conventus S. Franc. Taurini, S. Franciſci Papæ & S. Franciſci Caſtri novi, in Provincia S. Bernardini pro novitiatu conventum S. Franc. Therami & pro profeſſoriis conventus S. Franciſci Aquilæ & S. Franciſci Sulmoniæ, in Provincia Calabriæ pro novitiatu conventum S. Franciſci Arenæ & pro profeſſoriis Conventus S. Franciſci Montis Leonis & S. Franciſci Jeratii, in Provincia S. Angeli pro novitiatu conventum Iſerniæ, & pro profeſſoriis conventus S. Franciſci Trojæ & S. Franciſci
78 Foggiæ. In quolibet autem ex prænominatis Conventibus pro novitiatu, ut præfertur, deſignatis eadem Sacra Congregatio impertitur licentiam hac vice tantùm recipiendi novitios intra numerum hic præfixum, nempè in Provincia Romana decem clericos ſeu choriſtas & duos laïcos ſeu converſos, in Provincia S. Franciſci decem clericos & duos laïcos, in Provincia Bononienſi decem clericos & duos laïcos, in Provincia Neapolitana decem clericos & duos laïcos, in Provincia Marchiæ decem clericos & duos laïcos, in Provincia S. Nicolai decem clericos & duos laïcos, in Provincia Mediolanenſi decem clericos & duos laïcos, in Provincia Etruriæ decem clericos & duos laïcos, in Provincia Genuæ decem clericos & duos laïcos, in Provincia Calabriæ ſeptem clericos & laïcum unum, in Provincia S. Bernardini quinque clericos & laïcum unum, in Provincia S. Angeli quinque clericos & laïcum unum; dum tamen hæc quæ ſequun-
79 tur, inviolatè obſerventur. Primum indicatur, & in ſingulis dictarum Provinciarum conventibus publicetur futurum examen, ſeu ſcrutinium eorum qui ad habitum probationis recipi poſtulaverint, omneſque à Provinciali & Definitoribus diligenter examinentur, ac per vota ſecreta approbentur quotquot idonei reperti fuerint natalibus, ætate, vita & moribus anteactis, litteratura reſpectu clericorum, corporis habitudine, impulſu ſpiritûs, aliiſque requiſitis ad præſcriptum
80 Apoſtolicarum Conſtitutionum, ac ſtatutorum Ordinis, non idonei verò rejiciantur, nec aliquis approbetur pro clerico, qui decimum quintum nec pro laïco, qui vigeſimum ætatis ſuæ annum non expleverit. Tum deindè hoc examen, ſeu ſcrutinium ſcripto fideliter exaratum & manu propria cujuſque examinatoris ſubſcriptum ac juramento firmatum obſignatumque primo quoque tempore tranſmittatur ad Generalem, qui ſtatim conſultis, atque adhibitis Procuratore generali ac Patribus gravioribus, qui ei aſſiſtant, ſcrutinium ſic receptum accuratè percurrat, ac per ſingulas partes expendat; ac præthereà tam per ſupradictos, quàm per litteras familiares & ſecretas inquiſitiones à Patribus Provinciæ antiquioribus, ac zelum Dei habentibus aſſumendas ſedulò inveſtiget num adverſus examinatos & approbatos inveniatur aliqua exceptio, anve ipſorum quiſpiam ſit conſanguineus, vel affinis, amicus, aut quoquomodo addictus alicui examinatori aut alteri ex Patribus Ordinis & an zelo perfectioris vitæ & Deo liberiùs in ſancta Religione ſerviendi, an potiùs levitate aut neceſſitate vel alio fine in ordinato ductus poſtulet admitti. Hiſque peractis ex omnibus ut ſuprà approbatis idem Generalis cum aliis ſupra dictis intra numerum novitiorum pro clericis & laïcis in illa Provincia ut ſuprà conceſſum, præligat meliores, habita præſertim ratione indolis, morum, fervoris ſpiritûs, acuminis ingenii, & conditionis natalium, moxque præelectorum nomina mittat ad Provincialem, qui tunc demùm & non prius eoſdem præelectos ad habitum probationis ſuſcipiat & anno elapſo ſi eos habiles invenerit ad profeſſionem admittat ſub exacta tamen vita communi ad præſcriptum regulæ, non obſtante quavis laxiori conſuetudine, ſeu potiùs corruptela in contrarium introducta, ſervataque forma ſacrorum Canonum Concilii Tridentini & Conſtitutionum Apoſtolicarum ac præcipuè Decretorum ſan. mem. Clementis Papæ VIII. nec non ſtatutorum prædicti Ordinis. Quòd ſi aliquem ex dictis novitiis ante profeſſionem à religione diſcedere, aut expelli contigerit alius in ejus locum ſubrogari poſſit dummodò tamen in omnibus ſervetur forma ſuperiùs præſcripta. Sed & 81
illud omninò cavendum erit ne à volentibus ingredi religionem pro ipſo ingreſſu, nec poſt ſuſceptum habitum probationis pro admiſſione ad profeſſionem vel alio quocumque prætextu, excepto victu & veſtitu novitiis illius temporis, quo in probatione eſt, ab ipſo vel ejus parentibus aut propinquis curatoribus aliquid accipiatur ſub pœnis per ſacros Canones 82
& Tridentinum Concilium ſtatutis. Cæterum ut prædicti novitii poſtquam in profeſſorum numerum, ut præfertur, recepti fuerint, meliùs in bono ſpiritu, regulariſque diſciplinæ obſervantia ſtabiliantur & confirmentur, ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in Conventu pro Novitiatu, ut ſupra aſſignato locus aderit ſecundi novitiatus, ſeu profeſſorii ab ea quæ novitiorum eſt, atque antiquorum profeſſorum habitatione diſtinctus & ſegregatus, hic collocentur, ſi conventus eos alere queat, ſin minùs transferantur in alium conventum ex deſignatis pro profeſſorio, ſeu ſecundo novitiatu, ubi is locus cum requiſitis ad novitiatum ipſum præſcriptis reperiatur, vel accommodetur, aut de novo conſtruatur, ita tamen ut ſi prædicta religio ex ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutionum vigore majoris temporis curſu nova profeſſos intra novitiatum detinere conſueſcat, illis in hac parte minimè derogatum eſſe intelligatur & nihilominùs permittitur ſuperioribus, ut idipſum facere poſſint, ſi rationi ac religioni magis expedire judicaverint. In quo quidem profeſſorio degant ſub regulis & modo vivendi adhuc ſtrictiori, quam ſervent antiquiores profeſſi, ita ut nec in negotiis Conventûs ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alterius exterioris obedientiæ officium exercere debeant hic, quæ permaneant quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem pervenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quin imò & debebunt litterarum ſtudiis operam navare ſub directione & regimine ſuperioris; qui eas qualitates habeat, quibus novitiorum magiſtrum præditum eſſe oportet, quemadmodum ipſius Clementis Decreto providè ſancitum eſt. Porrò in conventibus tam pro primo quàm pro 83
ſecundo novitiatu, ut præmittitur aſſignatis, nec ſuperior, nec novitiorum magiſter, nec familia religioſorum conſtituatur vel amoveatur, niſi ab ipſomet Generali, conſultis Procuratore generali ac patribus gravioribus ei aſſiſtentibus nec non Provincialibus, ac Definitoribus, neque in eis collocentur niſi religioſi graves, devoti, exemplare & regularis obſervantiæ ac puritatis regulæ ſtudioſi, præcipuè verò caveatur ne hic ponatur aliquis, qui non conſentiat ſervare vitam communem quæ in prædictis conventibus ad regulæ præſcriptum exactè obſervetur, indèque amoveantur qui tam ſanctæ ordinationi contradicere, aut quoquo modo ſe opponere auſi fuerint. Ad extremum poſtquam novitii in profeſ- 84
ſorum numerum, ut ſupra cooptati fuerint, ſuperiores regulares, ad quos pertinet illicò S. Congregationem edoceant ſupra dicta omnia & ſingula fuiſſe ad unguem adimpleta & executioni mandata; alioquin pœnas in memoratis Decretis Clementis VIII. fel. rec. ſtatutas ſe ſubituros, ac novas licentias recipiendi Novitios nequaquam fore impetraturos certò ſciant. Non obſtantibus quoad præmiſſa omnia & ſingula Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis nec non prædicti Ordinis Statutis, Conſuetudinibus & Privilegiis cæteriſque omnibus quibuſcumque. Datum Romæ die 5. Novembris 1654.

B. Card. Spada.

Loco Sigilli.

P. Fagnanus S. Congr. Secr.

His huc uſque peractis, Innocentius, ſicut Domino placuit, viam univerſæ carnis ingreſſus eſt Romæ die 7. Januarii 1655.

NE CLERICI VEL MONACHI.

Innocentius III. Eſculan. Epiſcopo.

CAPUT VIII.

SIcut te accepimus referente: & infrà. Fraternitati tuæ mandamus, quatenus clericis in ſacris ordinibus conſtitutis, tabellionatûs officium per beneficiorum ſubtractionem, appellatione poſtpoſita, interdicas.

SUMMARIUM.

1 CLerici in Sacris compellendi ſunt per Beneficiorum ſubtractionem, ut deſiſtant à Tabellionatûs exercitio.
2 Veneti olim non habebant uſum Tabellionum, ſed Presbiteri conficiebant inſtrumenta.
3 Hodiè ſecùs.
4 Tabellionatûs Officium non poteſt Clericis interdici autoritate laïcali, ſed Eccleſiaſticâ tantùm & n. 5.
6 Tabellio factus Clericus non perdit ipſo facto Tabellionatûs Officium.
7 Idem ſi fiat Religioſus Decurio vel Advocatus.
8 Notarius ipſo jure privatus Officio non poteſt validè inſtrumenta conficere.
9 Requiritur tamen declaratoria ſuper facto.
10 Tabellionatûs Officium cur non liceat Clericis exercere & n. ſeqq.
11 Tabellionatûs exercitium eſt genus negotiationis & n. 15. Clerici etiam in Sacris, ſi egeant, poſſunt honeſtam negotiationem exercere, ac proindè etiam Tabellionatûs Officio ut ibid. & n. 23.
12 Juramentum fidelitatis prohibetur Clericis præſtare laïco à quo nihil habet temporale.
13 Tabellio eſt ſervus publicus.
14 Notarius eſt vile Officium.
15 Clerici vacare debent Reipublicæ Eccleſiaſticæ, non mundanæ.
16 Notarius cùm quis creatur, quæ debeat jurare & n. ſeqq.
17 Notarius requiri ſolet ſub pœna Officii, ut inſtrumentum conficiat; quòd ſi non fecerit, eſt perjurus.
18 Notarius tenetur abbreviaturam ſeu matricem in ſuo Cartulario ponere.
19 Juramenti forma à Clemente V. præſcripta in creatione Tabellionum & n. 55.
20 Tabellionatûs Officium quibus Clericis interdicatur & n. ſeqq. uſque ad n. 33.
21 Quid in Clericis Sacrorum Ordinum beneficiatis.
22 Et quid in non beneficiatis & indigentibus.
Et quid in Clericis minorum Ordinum beneficia obtinentibus n. 26.
Et quid ſi beneficium non habeant, ſed patrimonium ſufficiens n. 27. & ſeqq.
Et quid ſi egeant n. 28.
24 Tabellionatûs Officium an prohibeatur Clericis cauſativè, quatenùs velint beneficia retinere, an verò præcisè.
26 Argumentum à contrario ſenſu aliquandò vacat & n. 29.
28 Clericis habentibus undè vivant, ſive ex beneficio ſive ex patrimonio, negotiari non licet.
30 Tabellionatûs Officium Regularibus exercere non licet niſi in cauſa hæreſis & n. 61.
31 Privilegium tamen Apoſtolicum ſuper hoc Regularibus conceſſum, nullo Tridentini Decreto eſt revocatum.
32 Tabellio factus Clericus vel Monachus poteſt veteres rogationes ſupplere & autenticare.
33 Inſtrumenta à Notariis Clericis confecta, an valeant & n. ſeqq. uſque ad n. 42.
34 Et quid poſt interdictum Notariatûs Officium & n. 57.
35 Officium cui interdicitur & executio.
36 Interdictum Prætoris non debet eſſe eluſorium.
37 Contractus initi cum prodigo poſt Judicis interdictum non valent.
38 Geſta ratione publici Officii non tenent poſt interdictum ſuperioris & n. 40.
39 Ignorantia allegari non poteſt ubi publica emanavit prohibitio.
41 Pœnæ appoſitio actui à jure prohibito non confirmat actum contra prohibitionem attentatum.
42 Notarii an poſſint creari ab Epiſcopo.
43 Notarii creati à Papa vel Imperatore poſſunt Officium exercere per totum orbem & n. 45.
44 Princeps ſolus poteſt efficere ut credatur pelli mortuæ.
46 Notarios in ſuo Regno vel Provincia creare poſſunt Reges & Principes non recognoſcentes Superiorem.
47 Item Comites, Barones & alii feudatarii in ſuis Territoriis.
48 Item Univerſitas ſeu Magiſtratus.
49 Item quilibet Prælatus in Terris ſuæ Jurisdictionis.
50 Notarii creati ab Epiſcopo in Regno Franciæ, appellantur jurati.
51 Notarios creandi autoritas Epiſcopo tributa extra Diœceſim non extenditur & n. 45.
52 Notarii non poſſunt conficere inſtrumenta extra Territorium conſtituentis niſi de licentia illius ad cujus jurisdictionem declinant.
53 Confecta tamen intra Territorium faciunt ubique plenam fidem.
54 Notarios creare eſt actus voluntariæ jurisdictionis & in ſubditos exerceri poteſt etiam extra Territorium.
55 Notarii creati ab Epiſcopo autoritate Papæ poſſunt Officium exercere ubique Terrarum.
56 Tabellionatûs Officium an Clerici exercere poſſint in cauſis Eccleſiaſticis ſeu Spiritualibus coram Eccleſiaſtico Judice & n. ſeq. uſque in finem.
57 Notarius laïcus non poteſt in Spiritualibus & Eccleſiaſticis inſtrumenta conficere.
Contrarium n. 63. & ſeqq.
58 Notarius quandoque accipitur pro Scriptore.
59 Servus non poteſt eſſe Notarius.
60 Papa vel Concilium admittendo Clericos ad Tabellionatum exercendum aut Officium tribuendo, videtur eos habilitare & n. 68.
61 Tabellionatûs Officium in cauſa hæreſis exercere poſſunt Religioſi & Clerici etiam in Sacris & beneficiati.
63 Cancellarii ſeu actuarii Epiſcoporum ubique ſunt laïci.
64 Notariis quibuſlibet minùs idoneis aut in Officio delinquentibus Epiſcopi ad tempus vel in perpetuum prohibere poſſunt ejus Officii uſum in Spiritualibus & Eccleſiaſticis.
65 Laïci ex Concilio Tridentino poſſunt eſſe Notarii in negotiis, litibus & cauſis Eccleſiaſticis ac Spiritualibus.
66 Notariis Epiſcopus prohibere non poteſt exercendi Officii uſum in negotiis & litibus profanis coram Judice laïco in Terris Eccleſiæ.
67 Poteſt tamen quoad negotia & lites locorum piorum à laïcis Adminiſtratorum.
68 Item quoad contractus perſonarum Eccleſiaſticarum ſuper earum bonis patrimonialibus.